

*„Szeresd a gyermeket,
a lét fénye ő,
esteledik, hogyha megy,
hajnalodik, hogyha jő.”
/Móra Ferenc/*

Hagyományőrző Magánóvoda
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Néphagyományőrző Óvodai Program

Néphagyományőrző, természet közeli, családokkal együttműködő

*Készítette: Varga Sándorné
óvodavezető*

Tartalomjegyzék

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:	5
BEVEZETŐ	6
Köszöntő	6
AZ ÓVODA ADATAI :	8
Általános pedagógiai alapelvek	9
KÜLDETÉSNYILATKOZAT	10
A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI	11
Helyzetelemzés	11
Tárgyi feltételek	11
Személyi feltételek	12
A KINCS-Ő HAGYOMÁNYŐRZŐ MAGÁNÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJA	13
A NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM CÉLJA, ALAPELVEI, ÉRTÉKEI	14
A program célja:	14
A néphagyományőrzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák:	14
- a játék,	14
- a mozgás,	14
- a külső világ tevékeny megismerése,	14
- az esztétikai tevékenységek.	14
A hagyományőrzést szolgáló feladatok	15
Alapfeladatok	15
Az érzelmi nevelés	15
<i>Az érzelmi nevelés helye a programunkban</i>	15
<i>Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása</i>	16
Az egészséges életmódra nevelés	16
<i>Az egészséges életmódra nevelés célja és feladatai</i>	16
<i>A gondozási folyamathoz szükséges egyéb helyiségek</i>	17
<i>Egészségre nevelés, gondozás</i>	18
<i>Az egészségre nevelés, gondozás, személyiségfejlesztő hatása</i>	19
A szocializálódás	19
<i>A szocializálódást segítő nevelés</i>	19
<i>A szocializálódás alakulásának színterei:</i>	19
Értelmi nevelés	20

<i>Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása</i>	21
Anyanyelvi nevelés	21
<i>Az anyanyelvi nevelés célja, feladata:</i>	21
<i>Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása</i>	22
A néphagyományörző óvodai program célja, feladatai	26
Gyerekkép, óvodakép	26
Az óvónői minta	27
A pedagógiai program személyiségfejlesztő hatása	27
Az óvodai élet tevékenységformái	28
Néphagyományörzés a nevelés folyamatában.	28
A hagyományörzés személyiségfejlesztő hatása	28
Játék	28
A játék és a hagyományörzés kapcsolata	28
A játék feltételrendszere	29
A játék tartalma	29
Mozgás	29
A mozgás és a néphagyományörzés	29
A mozgásfejlesztés célja, feladatai:	30
Esztétikai nevelés	31
Az esztétikum és a néphagyományörzés	31
Verselés, mesélés	31
Az irodalom és a néphagyományörzés	31
Az irodalmi nevelés célja, feladata	31
Zene: ének – zene, énekes játék, gyermektánc	32
A néphagyományörzés és a zene kapcsolata	32
A zenei nevelés célja	32
A zenei nevelés tartalma	32
A programunk zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:	32
<i>A zenei nevelés tartalma</i>	32
<i>A zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása</i>	34
<i>A fejlődés eredménye az óvodáskor végére</i>	35
Vizuális tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	35
<i>A vizuális nevelés célja, feladatai</i>	35
<i>A vizuális tevékenység tartalma</i>	35
<i>Vizuális tevékenység személyiségfejlesztő hatása</i>	36
<i>A fejlődés eredménye az óvodáskor végén</i>	36

Hagyományőrző elemek:	37
A külső világ tevékeny megismerésére nevelés	37
Környezeti nevelés és néphagyományőrzés	37
Környezet megismerésére nevelés	38
Környezetvédelem, környezetalakítás	38
<i>A külső világ megismerésére nevelés személyiségfejlesztő hatása</i>	39
<i>A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére</i>	39
Munka jellegű tevékenységek	40
A munka jellegű tevékenységek tartalma	40
<i>A munkajellegű tevékenységek személyiségfejlesztő hatása</i>	41
<i>A fejlődés eredménye az óvodáskor végére</i>	41
A tanulás	41
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	41
A tanulás célja:	42
A tanulás formái	42
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	42
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei és külső kapcsolatai	44
Mit, hogyan, hol, milyen formában ünnepelünk	47
Az óvodai nevelés rendszere	48
Napirend	48
Hetirend	49
<i>Nyári élet:</i>	50
MELLÉKLETEK	51
1.melléklet	52
A hagyományőrző szemléletű tervezés	52
ŐSZI ÉVKÖR	53
TÉLI ÉVKÖR	54
TAVASZI ÉVKÖR	55
NYÁRI ÉVKÖR	56
Néphagyományőrző tevékenységeink	56
2.melléklet	57
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	57
A testi fejlődés jellemzői	57
A lelki fejlődés jellemzői	57
A szociális fejlődés jellemzői	57
3.melléklet	58

JEGYZÉK	58
a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről	58
Legitimációs záradék	62

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC.Törvény
- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Alapító Okiratot figyelembe véve készült.
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

A pedagógiai program eljárásjogi megfelelése

- Nkt. 26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.

A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

Pedagógiai Programunk kidolgozásakor szem előtt tartottuk az alábbiakat:

- Nemzeti Köznevelési Törvény
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramját

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a nevelőtestület alapelvei, személyi-tárgyi feltételeink, napi nevelőmunkánk fejlesztési gyakorlata **integrációt jelent, mely rendszerbe foglaltan jelenik meg a Pedagógiai Programunkban az innovatív pedagógiai szemlélet és módszertani szabadság érvényesítésével.**

BEVEZETŐ

Köszöntő

Köszöntöm mindazokat, akik e programot kezükbe veszik, megismerkednek vele, s úgy gondolják, hogy legféltebb kincsük, gyermekük nevelését az e program szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízzák. A Kincs-Ő Hagyományőrző Magánóvodában melegszívű, gyermekszerető felnőttekkel együtt igazi otthont adunk a kisgyermek neveléséhez. Lehetőséget biztosítunk a szülőkkel együttműködő nevelési és munkakapcsolat kialakítására. Néphagyományőrző Magánóvodánk létrehozásával, a néphagyomány értékeinek átadását tűztük ki célul.

Az általunk nevelt gyerekek nép és hazaszeretete mélyből fakadó és hiteles lesz. Az óvodáskorú gyermekeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen és ezáltal hiteles és követendő mintákat kapjon. A régi idők emberének életét meghatározta a család és a természet szeretete. A hagyományőrzéssel nem a régi időket akarjuk visszahozni, hanem megmenteni belőle azt, ami érték. Az értékek megőrzésén túl, átadni, újra élővé szeretnénk tenni őket. Mert ezek az értékek mai világunkban is követendők és ezeknek az értékeknek a hiányát érezzük legjobban.

Nevelési programunk elkötelezettséget vállal az óvodai nevelés értékei és időtálló hagyományai, az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyság, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartása mellett.

Programunkba a népi kultúra azon elemeit építettük be, amelyek igazodnak a gyermekek életkori-, fejlődési sajátosságaihoz és mindennapi életüket gazdagítják.

Felismertük „a gyökerek” éltető szükségletét, az átadás, az újratemtés felelősségteljes kötelességét.

Óvodai nevelésünk célja az is, hogy óvodásaink nyitott, család-, haza- és természetszerető felnőttekké váljanak. A gyerekeken keresztül a szülők érdeklődését is ráirányítjuk a hagyományőrzésre, így a családokkal együttműködve hatékonyabban érhetjük el céljainkat.

Pedagógiai programunkat a minősített NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM alapján, intézményünk sajátosságait figyelembe véve alakítottuk ki.

Ami nekünk a program megszabta kötelesség, a gyermeknek élmény és játék! Törekszünk a legjobb minőség elérésére! A minőségi munka minket, a programot, s óvodánkat egyaránt dicséri majd!

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermekeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy *„.tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”*

Óvodapedagógusaink pedagógiai munkájuk során arra törekszenek, hogy az óvodások szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket.

Ehhez a munkához hathatós segítséget találunk a nemzeti hagyományaink felelevenítésében, őrzésében. Erkölcsei tartást ad-volt-e valaha erre nagyobb szükség? Nemzeti értékeinket felfedi, átmenti a jövőnek. Hiszen a jövő is elvész a múlt ismerete nélkül.

Programunkban benne van a test, a lélek ápolása, az ide járó gyermekek iskolára felkészítése. Olyan összetett, komplex program, amely átfogja a gyermekek minden irányú fejlesztését.

Programunk a néphagyományra és a művészetek eszközével ható vers - mese - dramatikus játékokra, a vidám éneklés, énekes játék és zenehallgatásra, valamint a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységekre helyezi a hangsúlyt a természeti - emberi - tárgyi környezet megismertetését elsősorban a közvetlen környezetükben, a tapasztalati lehetőségek biztosításával teszi érzelmileg gazdaggá. Ismeretes, hogy az óvodai korosztályra a "mozgáséhség" jellemző. Ezért e program a mindennapi szabad mozgáson túl beiktat szervezett mozgásokat is, hogy a gyermekek életkorának megfelelően fejlődjen keringési, mozgató- és légzési rendszerük, valamint a csont- és az izomrendszerük teherbíró képessége.

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő program beépíti a néphagyományt, népszokásokat, és ünnepkörökhöz, évszakokhoz csoportosítva tervezi meg az óvodai nevelés minden részét. Törekszünk arra, hogy az óvodánk olyan képet mutasson, ha egy idegen belép, azonnal tudja meg, kik dolgoznak az intézményben.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a szülők mindennap láthassák, milyen tevékenységrendszert biztosítunk a gyermekeknek, hogyan és milyen módon tartjuk a partnereinkkel a kapcsolatot.

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Pedagógiai programunk megvalósítása során – előítéletek nélkül - a néphagyomány éltetéssel, a gyermekeknek örömteli, játékos élményeket, szüleiknek értékteremtésre serkentő közös együttléteket kívánunk nyújtani.

Fenntartó

Óvodavezető

AZ ÓVODA ADATAI :

*Intézmény hivatalos neve: **KINCS-Ő Hagyományőrző Magánóvoda***

*Székhely: **3530 Miskolc Meggyesalja u.32.***

*Az intézmény fenntartója: **Dzsembori Közhasznú Nonprofit Szolgáltató Kft***

*Az intézmény működési területe: **Magyarország területe***

*Az Alapító Okirat kelte: **2016.05.09.***

*Telefonszáma: **06-46- 798-293***

Honlap címe: www.kincso-csana.hu

*Az óvodai csoportok száma: **2 csoport***

*Az óvoda férőhelye: **40 fő***

Általános pedagógiai alapelvek

- Óvodánkban törekszünk arra, hogy minden óvónőre és dajkára egyaránt érvényes, munkájukat meghatározó **pedagógiai alapelvek** mellett megjelenjenek azok a **sajátosságok**, melyek intézményünk, egyes óvodai csoportunk arculatát leginkább meghatározzák, a tartalmi munkát sokszínűvé teszik.
- „A gyermek nevelése elsősorban a **család joga és kötelessége**, s ebben az óvoda kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik” (ONOAP)
- „Az óvodai nevelésnek a gyermeki **személyiség teljes kibontakoztatására**, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletbe tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával „(ONOAP)
- „A gyermeki személyiséget **tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom** övezi.”(ONOAP)
- „A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges **gondoskodás és védelem** illeti meg.”(ONOAP)
- A nevelőmunkát a **tudatosság és tervszerűség** jellemzi. A tudatosan tervezett és szervezett nevelő hatások rendszere teszi lehetővé az egyéni sajátosságokat is figyelembe vevő személyiség fejlesztést, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- A nevelőmunka alapját a **gyermek pontos, „naprakész” ismerete** képezi.(Ennek írásos rögzítése, a fejlődés nyomon követése minden óvodapedagógus kötelessége)
- A **differenciálás** a nevelőmunkában és a tanulásszervezésben egyaránt alapvető fontosságú.
- Az óvodai nevelés gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A gyermek tevékenységeinek szervezésében és a fejlesztőmunka során a **játék** elsődlegességét érvényesíteni kell.
- A **fejlesztő hatások mindig a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, szükségleteihez** igazodjanak.
- A **figyelem, kiváráás, tolerancia, segítségnyújtás, elfogadás, türelem** jelenjen meg a mindennapokban.
- **Kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek segítése, támogatása.
- **Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a különböző szociális és kulturális környezetből érkező gyermekeinknek.**
- **Partnerközpontúság érvényesülése** – a partnerek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekvő intézményi működés kialakítása és biztosítása.
- Minden dolgozóra érvényes alapelv: aki az óvodában dolgozik, **értéket közvetít, nevel**, függetlenül attól, hogy rendelkezik-e erről diplomával.
- Az óvoda nevelőtestülete munkája során érvényesíti az innovatív pedagógiai törekvéseket.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Óvodánk szakmailag önálló intézmény, a családi nevelést kiegészítve végzi nevelő munkáját. Vállalja a 3-7 éves gyermekek nevelését, fejlesztését az iskolába lépésig.

Óvodánkban arra **törekszünk**, hogy:

- nevelőmunkánk gyermekközpontú legyen,
- gyermekeink óvodás életüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék,
- a gyermekek személyiségét sokoldalúan fejlesszük, a helyi adottságokat és lehetőségeket kihasználva
- a szülőkkel jó kapcsolatot alakítsunk ki, bizalmukat és együttműködésüket elnyerjük.

Fontos számunkra, hogy:

- örömteli, boldog éveket biztosítsunk óvodásaink számára,
- igényesen, felkészülten, minden lehetőséget kihasználva dolgozzunk,
- a szülőkkel kialakított partnerkapcsolatot tovább mélyítsük.

Az óvoda minden dolgozója arra törekszik, hogy a város elismert magán intézménye legyünk!

Mindezekre biztosíték a munkánk során:

- a pozitív viszonyulás egymáshoz,
- a jó munkahelyi légkör,
- a kulturált magatartás,
- elfogadó, segítő, támogató attitűd

A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI

Helyzetelemzés

Tárgyi feltételek

Az óvoda tömegközlekedéssel jól megközelíthető helyen zöldövezeti környezetben helyezkedik el. Korszerű, fákkal körülvett udvarunk megfelelő mozgás, és játszó területet biztosít az idejárom gyermekeink számára. Kialakítottunk egy kisebb **zöldségeskert**et és egy **fűszernövényest**. **Kisebb virágoskert**et ültethetnek tele a gyermekek tavasszal és ősszel virágokkal, virághagymákkal. Óvodánkba járó gyermekeknek egész évben lehetőségük van megfigyelni, hogyan alkalmazkodnak a fák az évszakok változásaihoz, miből lesznek és hogyan fejlődnek a zöldségek, gyümölcsök. A kertgondozáshoz gyermekméretű kerti eszközök állnak rendelkezésre. **Udvarunk** mentes a legtöbb allergiától és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől. Játsszótérrel rendelkezünk. **Mászóka, csúszda, homokozó és hinta** biztosítja a gyerekek számára a változatos szabadtéri tevékenységeket. Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek, és többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabad levegőn történő futkározáshoz, kocogáshoz megfelelő füves területet biztosítunk. Gumitéglával leburkolt területünk a szervezett mozgásfejlesztés színtere.

Csoportszobáink tágasak, világosak, esztétikusak, otthonosak, jól felszereltek és hangulatos - a szülőkkel közös ünnepek megtartására alkalmas. Csoportszobán belül tagoljuk a játéktérket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátásra, legyen hely körjátékra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpolicok, játszószőnyeg, szerepjátékra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotósarok asztalokkal.

Mosdó helyiségeink a mai kornak megfelelőek, biztosítva a gyermekek részére az intimitást.

Nevelőtestületünk főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógusokból és szakképzett dajkákból áll. Rendszeres önképzéssel igyeksenek megfelelni korunk társadalmi és szakmai kihívásainak. Nevelőmunkánk a helyi hagyományokra, művészetekre épül. Valljuk, hogy a gyermekek a tevékenységek során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Ezért minden lehetőséget kihasználunk óvodánk szűkebb és tágabb környezetében, hogy minél több tevékenységben, élményben vegyenek részt az idejárom gyermekek. Intézményünk helyzetéből adódóan kiemelt feladatként kezeljük a gondozást - szokások kialakítását, az egyéni bánásmódot, egészséges életmód kialakítását, a hagyományok ápolását. A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot készítettünk. Igyekszünk szoros, jó kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, szeretnénk minél jobban bevonni őket nevelőmunkánkba, amit óvodánk nyitottsága lehetővé is tesz. Célunk: a tanulási képességek elsajátítása, alapkészségek, kulcskompetenciák

megfelelő birtoklása révén gyermekeink nyitottabb, alkalmazkodó, kreatív fiatalokká válnak. Ezt szolgálják, azok a színes, gazdag programok is, melyeket egész évben biztosítunk számukra.

Intézményünk óvoda céljára épült. Az óvoda felszereltsége a törvény előírásoknak megfelel. Játékeszköz állományunk programunknak megfelelő, folyamatosan korcsoportnak megfelelően bővítjük.

Személyi feltételek

A törvény előírások szerint megoldottak.

A gyermekek egészséges fejlődését évenként ellenőrzi a gyermekorvos a védőnő közreműködésével.

- A nevelési problémák megoldásánál segítséget nyújt az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Nevelési Tanácsadó
- Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága, mely a szülőkkel együttműködve segíti a részképesség- és teljesítmény problémával küzdő gyermekeket.
- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermekvédelmi felelős és a Gyermejjóléti Szolgálat munkatársa.
- A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével történik.
- Óvodánkban a helyi néphagyományok tiszteletben tartásával néptánc oktatás folyik.
- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a gyermeki képességek fejlesztését, a szülői igények kielégítését, a gyermekek sokféle élményhez juttatását (színházlátogatások, a közösségi házak szabadidős programjai, kiállítások megtekintése, kirándulások, múzeumlátogatás).

A KINCS-Ő HAGYOMÁNYŐRZŐ MAGÁNÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJA

„Itt minden érted van, érezd jól magad!”

Minden embernek születésétől fogva joga van a szeretetteljes, fejlesztő légkörre. Ehhez a munkához hathatós segítséget találunk a nemzeti hagyományaink felelevenítésében, őrzésében. Megtanítja az idejáros gyermekeket örülni a szépnek, jónak, ünnepnek. Erkölcsi tartást ad – volt-e valaha erre nagyobb szükség? Nemzeti értékeinket felfedi, átmenti a jövőnek. Hiszen a jövő is elvész a múlt ismerete nélkül.

Programunkban benne van a test, a lélek ápolása, az eltérő képességű gyermekek fejlesztése, az idejáros iskolára alkalmassá tétele.

Olyan összetett, komplex program, amely átfogja a gyermekek minden irányú fejlesztését.

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus elfogadó-, segítő-, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Ez az óvodai program, mely – kihasználva az ember fejlődésében legfogékonyabb, jellemformálásra legalkalmasabb időszakot – a magyar nép kulturális értékeinek átadásával szeretne tenni az alkotó, harmonikus személyiség kibontakozásáért.

A történelmi idők során, vidéken, falun kialakult az erkölcsileg erősen meghatározott életvezetési forma, amelyre a nagyobb közösségek, családok bátran bízhatták magukat. Egyéni tartást, közösségi összetartozást adott az embereknek, hiszen „kollektív bölcsesség” volt. A szokásrendszerek fellazulása miatt ez a segítség, keret hiányzik sok-sok család életéből. Elemei azonban ma is megvannak, élnek.

A saját hagyományainkra, értékeinkre szeretnénk tehát építeni, amelynek nagy része ugyan széttöredezve, de még ismeretes a városi emberek életében is. Hatni szeretnénk a családokra is a gyermekeken keresztül.

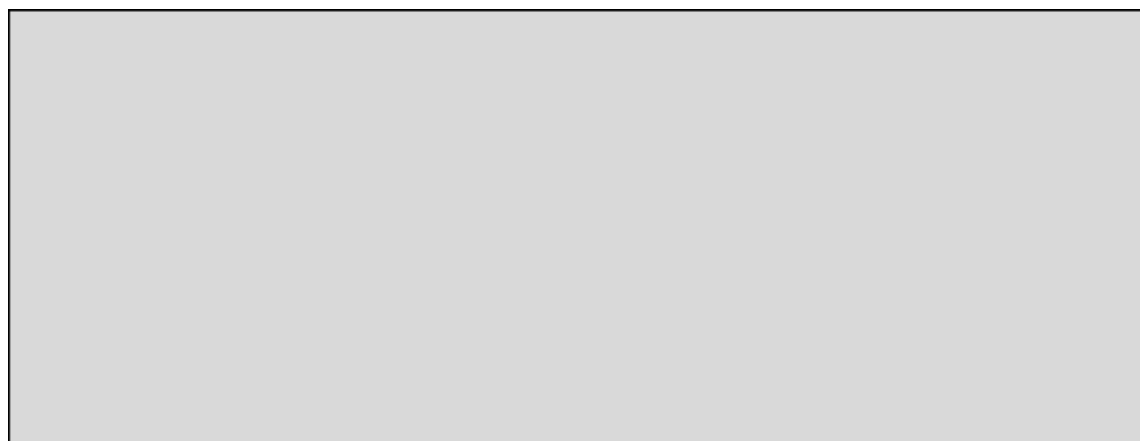
Intézményünk azért választotta munkájához eszközül a hagyományápolást, mert emberléptékű, humánus kapcsolatrendszert eredményez gyermek-gyermek, gyermek-család, gyermek-óvónő és óvónő-óvónő viszonylatában egyaránt.

Közösségünk tisztában van azzal, hogy nézeteink akkor válhatnak elfogadottá, élővé, ha a néphagyományőrző programot választva felismerjük a gyökerek éltető szükségletét, az átadás, az újra teremtés felelősségteljes kötelességét. Legyen ez közös munka a szülőkkel, a családokkal!

A KINCS-Ő Hagyományőrző Magánóvoda helyi programja a **Gödöllői Néphagyományőrző Óvodai Program** rész adaptációjával készült.

A NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM CÉLJA, ALAPELVEI, ÉRTÉKEI

A program célja:

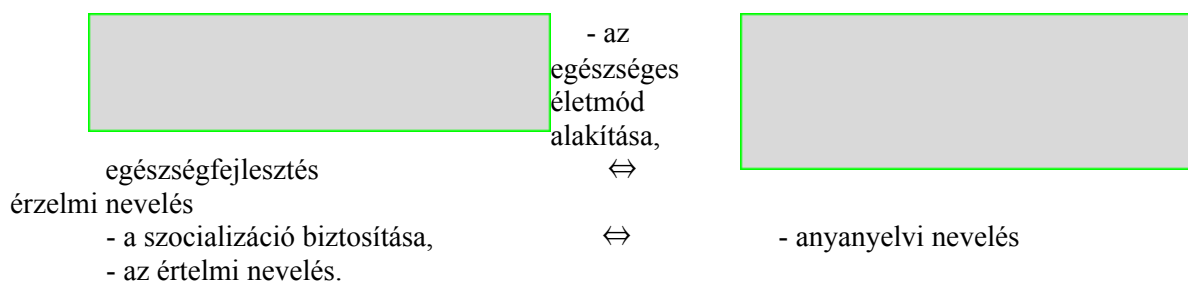
A
gyermek

harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás
gazdag eszköztárával.

- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein
át, a családok aktív együttműködésével.
- A gyermekben alapozódjanak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek
képesé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.
- Egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása minden gyermek számára
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A gyermek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése az óvodai
nevelés általános feladata, amit programunkban alapfeladatnak tekintünk.

Ennek összetevői:

Programunk fontos kiindulópontja, hogy a hagyományőrzés érzelmeket kiváltó hatásából fakadóan
az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek
kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan.

A hagyományörzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszerünket.

A néphagyományörzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák:

- a játék,
- a mozgás,
- a külső világ tevékeny megismerése,
- az esztétikai tevékenységek.

A gyermek a tevékenységek gyakorlása során tanul. A program a tanulást nem különálló tevékenység-formaként kezeli, de ezzel kapcsolatos felfogásunkat egy kiemelt fejezetben taglaljuk

Óvodai nevelésünkben a néphagyományörzés folyamatosságát a mindennapok hagyományörző tevékenységei és a jeles napok tevékenységei adják.

A hagyományörzést szolgáló feladatok

A népi hagyományok gazdag tárházából a gyerekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése kulcsfontosságú feladat.

- **A mindennapok** népszokásörző tevékenységei közül a programban azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek és gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe.
- **A jeles napok** közül azok kerülnek a programba, amelyek eddig is jelen voltak és vannak az óvodai nevelésben (karácsony, farsang, húsvét, stb.), csak itt új tartalommal bővülnek ki. Továbbá azok, amelyek a hétköznapi népszokásörző tevékenységeit visszatérő jelképekkel, cselekvésekkel ünnepivé emelik.
- **A népi kultúra** szellemi, tárgyi alkotásai közül az esztétikai élményeket fokozó alkotások kiválogatása, és ezeknek a programba fűzése képez fontos feladatot.

A program a sajátos tartalom- és eszköz-rendszerével az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-, személyiségfejlesztő funkcióját szolgálja, felvállalva a népi kultúra átörökítését.

*”A kisgyermekkel mindent elérhetünk személyes példa és tett által.”
(Brunsztik T.)*

Alapfeladatok

A hagyományörző program az alapprogramban megjelölt általános feladatokat a következők szerint tagolja:

- érzelmi nevelés,
- egészséges életmód alakítása,
- szocializáció segítése,
- értelmi nevelés,
- anyanyelvi nevelés.

Az érzelmi nevelés

Az érzelmi nevelés helye a programunkban

A hagyományőrző szemléletű nevelés, az óvodáskorú gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A program összetett tevékenységrendszerből fakadó motivációk, az érdekes élmények, meghatározó változásokat idéznek elő a gyermek érzelmi életében. A népi mondóka ritmikussága, az énekes játék mozgás elemei, a hangulatörző népdal, a népmese varázslatos világa is sajátos érzelmi hatást eredményez. Az óvodapedagógus – gyermek, a gyermek – dajka, a gyermek – gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemzi.

Az érzelmi nevelés célja

- A gyermek biztonságérzetének megalapozásával, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- Az aktív érzékenység alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira.
- A hagyományőrzés és természetóvás motiváló hatásának folyamatos éltetése.

Óvónő a folyamatban

A családi háttér ismeretében törekszik megismerni, megérteni a gyerek érzelmi megnyilvánulásait. Alkalmat és lehetőséget teremt a gyermek pozitív érzelmeinek kiváltására:

- a testi szükségletek kielégítésével,
- a derűs, biztonságos környezet létrehozásával,
- a "kötődés"- szükséglet kielégítésével,
- a megerősítő, elfogadó magatartásával,
- az értékek, élmények nyújtásával.

Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

"Az értelmi funkciók integrálódnak az érzelmi átélésekkel" (Kiss, 1987.). A tevékenység, a megismerés öröme gazdagítja a gyerek érzelmeit, ezáltal állandóan aktivitásra készíteti. A valós világ jelenségeihez, a társakhoz és az önmagához való viszony kapcsolatrendszerében megtanulja érzelmeinek kifejezését, kezelését.

A néphagyományőrzés az érzelmi nevelés hatékony eszközeként vonul végig a programon. A változatos cselekvések gyakorlása során a gyereket érzelmi életvitelében megerősíti, érzelmeit vállalóvá neveli. Mindez az óvoda és a családok együttműködésében és kölcsönhatásában valósul meg.

Az egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés célja és feladatai

A néphagyományőrző szemléletű nevelés olyan életrendet kínál, amely a napirendet a népi hagyományok eszköztárával gazdagítva figyelembe veszi a gyerekek fejlődésének egyéni ütemét. A gyermek testi szükségletének kielégítése során a szokások alakításához nélkülözhetetlen a felnőtt gondoskodó, simogató szeretete.

Nagy gondot fordítunk a gyermek gondozására, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítésére, mozgásfejlesztésre, az egészség megóvására, megőrzésére.

Kialakítjuk a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásait. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására.

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, nevelési feladatokat látunk el.

Célunk az egészséggondozáshoz szükséges készségek alapozása.

A helyes életritmus megteremthető a folyamatossággal, amelyet a napirend és heti rend rugalmassága jellemez.

Az egészséges óvodai környezet kialakítása

Az óvoda épülete: A helyiségek padló- és falburkolatai olyan anyagból készülnek, amelyek jól tisztíthatók, fertőtleníthetők, nem okoznak allergiás tüneteket.

A csoportszobák falai világosak, pasztellszínűek, nagy ablakkal, ami szolgálja a természetes fény besugárzását és a nap folyamán a többszöri levegőcserét lehetővé teszi. A csoportszobákban párologtatók lettek elhelyezve, melyek használata növeli a levegő páratartalmát.

A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, természetes anyagból készülnek. A bútorok a gyerekek által könnyen mozgathatók, formai kivitelezésük, elhelyezésük zárja ki a balesetveszélyt. Elegendő hely esetén mozgásfejlesztő játékeszközök is elhelyezhetők.

A gyerekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságú polcokon nyernek elhelyezést, így ők is tevélegesen vesznek részt óvásukban, tisztántartásukban. A testi épségüket szolgálja a meghibásodott tárgyak, eszközök javítása, illetve használatból való kivonása. A hagyományos és szükséges berendezések, játékeszközök elhelyezésén túl külön figyelmet igényel a kézműves, az élő, - és természetsarok helyének megválasztása. Mindegyik fényigényes és a gyerek számára hozzáférhető térrel rendelkezik. Az élősarokban elhelyezett növények, kis állatok sem betegséget, sem allergiát nem okozhatnak. A kézműves sarokban elhelyezett eszközök, anyagok biztonságosak.

A gondozási folyamathoz szükséges egyéb helyiségek

Az öltözőben a gyerekek váltóruhája, cserecipője, ruhája, tornafelszerelése külön jellel ellátott helyen van. Ajánlatos az öltözőben kifüggeszteni a családoknak szóló információs táblát. Az együttnevelés érdekében, fontos a folyamatos tájékoztatás az egészséges életmód szokásalakításáról is (étrend, testnevelés napja, kirándulások napja, stb.).

A mosdóban a gyerek a jellel ellátott törölközőjét, fésűjét, fogmosó felszerelését könnyen megtalálja. A fertőzések elkerüléséhez hozzájárul a folyékony szappanos kézmosó használata.

Az óvoda udvara

Elsődleges a gyerek természetes mozgásigényének kielégítését szolgáló terek, berendezések kialakítása. Ezen belül teremthető meg a néphagyományőrzés és a természetvédelem feltételrendszere. Az udvar változatos felületű: füves, kövezett, a napos és árnyas részek váltakoznak.

A homokozás a gyerek udvari tevékenységének sorában elsődleges helyet foglal el. A földdel való játék, a homokozás, sarazás, a gyerek elemi, ősi szükséglete. A gyerek egészségének védelmében fontos a homok évenkénti cseréje, valamint naponkénti lazítása, locsolása. Jó, ha a homokozó tetővel fedett.

A természetes mozgások gyakorlására füves tér áll a gyerek rendelkezésére, ahol a "járó sávok" szabadon hagyása ajánlott, a mozgásfejlesztő szerek (mászókák, nyújtókörlát, kötélhinta, csúszda, stb.) elhelyezésekor "tiszteletben tartásuk" javasolt.

Egészségre nevelés, gondozás

A néphagyományőrző szemléletű nevelés olyan életrendet kínál a gyerekeknek, amely figyelembe veszi fejlődésének egyéni ütemét, és az életrendi tevékenységeket a népi hagyományok eszköztárával gazdagítja.

A gyerek testi szükségletének kielégítése során a szokások alakításához nélkülözhetetlen a felnőtt gondoskodó, simogató szeretete. Az érzelmi biztonság segíti át a "botladozó", önmagát kipróbáló gyereket az önkiszolgálás bonyolult tevékenységrendszerén.

Cél: Az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása.

A helyes életritmus megteremthető a folyamatossággal, amelyet a napirend rugalmassága és kötetlensége jellemez. A folyamatos játéktevékenységben, azonos időpontban és intervallumban ismétlődnek: az étkezések (reggeli, ebéd, uzsonna), a mindennapos testnevelés, a mese, a levegőzés, a séta, a kinti játék, a pihenés. Az óvónő a gyerek csoporton belüli jó közérzete érdekében figyelemmel kíséri, - a játék és egyéb tevékenységei mellett - testi szükségleteinek igényét. A gyerek hangulatváltozásai jelzésül szolgálnak közérzetéről.

A gyerek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozás, a gyerek egyéni ízlésének ismerete, formálása. A hetente visszatérő zöldség- és gyümölcsfeldolgozó tevékenységek, a közös csemegézés, formálják a gyerekek szemléletét, a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség- és gyümölcs-fogyasztás, a rágás fontosságára.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységekkel valósulnak meg. Fontos az esztétikus terítés, és a kultúrált étkezési szokások betartása.

A testápolás szolgálja a gyerek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Testápolás közben a gyerek utánzási hajlama lerövidíti a szokás tanulás folyamatát (mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC használat). Fontos a felnőtt állandó segítőkész jelenléte.

Az öltözködés A gyerek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához, az időjárás változásaihoz igazodó, kényelmes, könnyen fel és levehető legyen. Egészségügyi szempontból szükséges a gyereknek benti játszóruha, cserecipő és a kirándulásokhoz gumicsizma, esőkabát. A mozgás belső igény, élmény a gyerek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyermeki mozgásigény kielégítését a változatos tevékenységek szolgálják. A hagyományápolás által a mozgásanyagban helyet kapnak a népi sportjátékok is.

A pihenés, az alvás az óvodás gyerek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata: a szoba levegőjének cseréje és a külső zavaró ingerek megszüntetése.

Az óvónő a folyamatban

A gyerek testi fejlesztése érdekében fontos, hogy ismerje a gyerek otthoni életritmusát, étkezési és egyéb egészségügyi szokásait. Az egészséges életrend érdekében megkeresi a családdal az együttműködési formákat. Egyénileg segíti a gyerek, táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását. Az óvónő az öltözködésével, a megjelenésével és a segítségnyújtásával mintát ad a gyereknek.

A gyermek tevékenységéhez igazodó hangnemet használ. Például: A lefektetés idején már halk, megnyugtató hangja is jelzi a tevékenység másságát. Az enyhe sötétítéssel, dúdolással, halk énekléssel teremti meg a pihenéshez, alváshoz szükséges feltételeket. A csendes hangvétel, a kedvenc alvójáték, az otthonhoz kapcsolódó tárgy erősítik a gyerek biztonságérzetét.

Az egészségre nevelés, gondozás, személyiségfejlesztő hatása

A nyugalmat árasztó környezet, a szeretetteljes bánásmód, a gyerek biztonságérzetét erősíti. A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak egészséges életmódbeli készségei, jártasságai.

Az egészségre nevelés, gondozás folyamatában elsődleges a prevenció, és az egyéni adottságokat figyelembevevő testi fejlesztés. Az óvónő és a családok együttműködése a gyerek testi szükségleteinek kielégítésére és az ellenálló képesség fejlesztésére is irányul. Az egészséges gyerek a biztonságos derűs környezetben jól működő életfunkciókkal rendelkezik: vidám, érdeklődő, aktív.

A szocializálódás

A szocializálódást segítő nevelés

A hagyományápoló nevelés visszatérő közös tevékenységei, hagyományai megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét. A hagyományőrzés sajátos teret nyújt a gyerek szocializálódásához. A játékban megjelenő hagyományápoló tevékenységekben gyakorolja az önkifejezési formákat, a társas érintkezés mintáit. A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveljük. A közös élmények hatására valamit megérez a közösség ősi összetartó erejéből. Ha az óvónő „ölelő” szeretete átsegíti a gyereket a kapcsolatfelvétel nehézségein, és

mindezt melegséggel teli élmények, társaktól kapott elfogadó jelzések erősítik, létrejön a gyerekekben az a biztonságérzet, ami további szocializálódásának alapja.

Az óvoda minden dolgozója kommunikációjával, bánásmódjával pozitív viselkedési formát közvetít a gyerekek felé.

Programunk lehetőséget ad arra, hogy a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint a kiemelt képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus stb.) közreműködésével.

A szocializálódás alakulásának színterei:

- A beszoktatás időszaka
- Együttlét a mindennapokban.
- Óvodai ünnepek.

A beszoktatás időszakában szerzett pozitív érzelmi benyomások segítik a gyermeket a szociális tanulás folyamatában.

Az egyes gyerek szociális viselkedési készségének szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A gyermek az egymás mellett játszástól az együttjátszásig, majd az együttjátszás és tevékenykedés során a „mintha” helyzetekben viselkedést gyakorol, tapasztalatokat szerez, alakul szocializációs készsége.

Az óvónő a folyamatban

Az óvónő a beszoktatási időszakban megteremtett bensőséges kapcsolatokat a mindennapok tevékenységformáiban, a gyerek szocializációs fejlődése, fejlesztése érdekében segíti, követi. Elengedhetetlennek tartja a gyerekekkel a reggeli ”érintős” kapcsolatteremtést. A gyerekről szerzett benyomások segítik az egyéni bánásmódjának megválasztásában. A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyerekeket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segíti.

A jó modor tanulása magában foglalja az illemszabályok megismerését, szóbeli megfogalmazását, amelyet gyakorolnak élethelyzetekben, szituációs játékokban, szerepjátékban. Megtanítjuk velük a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait, szokás- és normarendszerüket megalapozzuk.

Az illemszabályok megfogalmazása mindig pontos, egyértelmű.

A következő illemszabályok váljanak a gyerekek igényévé:

- A higiénés szokás illeme.
- Óvodai viselkedés illeme.
- Étkezési szokások illeme.
- Közlekedéssel kapcsolatos illemszabályok.

A programunk tartalmából fakad, hogy a néphagyományőrzés erősíti az óvodai élet hagyományait, gazdagítja azt a népszokásőrző és a természetóvó jeles napokkal. Megismertetjük a gyermekeket tágabb és szűkebb környezetükkel, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés, maradandó hatást gyakorol a gyerekek szociális viselkedésére.

Értelmi nevelés

A program játékba ágyazott hagyományőrző tevékenységeivel kínálja a gyerekeknek a változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségét. A gyermek élményeire és ismereteire építve további élményeket, tapasztalatokat halmozunk, az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A gyerek tevékenységének állandóságát, folyamatos érdeklődési vágya tartja fenn. A cselekvés során a gyerekekben kellemes testi érzés, jóleső belső érzés támad.

A gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit közösen rendszerezzük, bővítjük különböző tevékenységeken és élethelyzeteken keresztül gyakoroljuk. Feladatunk kreativitásuk és értelmi képességeik fejlesztése.

Az értelmi nevelés célja

- A gyerek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyereket a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

Az óvónő a folyamatban

Megteremti a gyerek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát. A néphagyományőrzés tevékenységeinek szervezése, beillesztése nagy körültekintést kíván, mert az ingerekkel elárasztott gyerek könnyen passzivitásba vonul.

A játéktevékenységen keresztül megismeri a rábízott gyerekek egyéni sajátosságait. Megfigyeli, ki mivel foglalkozik, mi érdekli, milyen ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkezik, az értelmi funkciója milyen fokon áll. A gyerekek játékában milyen élmények jelennek meg, amit "mintha" játéukban játszanak. Követi, fejleszti képzeletüket, gyakoroltatja a megismerési funkciókat. szükséges, élményeket nyújt, s olyan érzelmi hatásokat, amelyek megerősítik a cselekvésen

Ha szükséges, élményeket nyújt, s olyan érzelmi hatásokat, amelyek megerősítik a cselekvésen keresztül szerzett ismereteket. Megfigyelése során tapasztalatokat gyűjt a gyerek mozgásfejlettségéről: hogyan végzi az egyszerű mozgássorokat, a nagymozgásokat, milyen a szem-kéz, szemláb koordinációja, a finom-motorikus mozgások szintje, a test ismerete (jobb, bal irány) a térészlelése. A megfigyelések az egyes gyerek értelmi képességszintjének megállapításához szolgálnak adalékul, ez az egyéni fejlesztés kiinduló alapja.

Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A gyerek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot. A hagyományápolás során átélt közös alkotó tevékenységek fejlesztik a gyerek értelmi képességeit, intellektuális élményeket kelt bennük, ez sikerre motiváló erő.

A sikerélmények hatására az emlékezeti bevésés erősebb és újraátélésre ösztönzi a gyereket. Az érzelmi többlet, fokozza az értelmi fogékonyságát. A közös tevékenységek, a beszélgetések során ráérez az együttgondolkodás öröme, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége. Fejlődik gondolkodása.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát. Jelen van az óvodai nevelés teljes folyamatában, valamennyi tevékenységi formában megvalósítható.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére nagy figyelmet fordítunk.

A hagyományőrző szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek által a gyerek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Az anyanyelvi nevelés célja, feladata:

- a gyerek beszédképességének gondozása, fejlesztése,
- oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben nem csupán fejleszthető a gyerek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége, hanem fejlődik is.

Óvónő a folyamatban

A gyermek, nyelvi fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a családok anyanyelvi kulturáltságának ismerete. Az óvónő a kapcsolattartás során, - ha szükséges - meggyőzi a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról: a szülői szó, az esti közös mesélések, verselések, beszélgetések mintát adnak a gyerekeknek, további nyelvi fejlődésében, szocializálódásában meghatározó a szerepük.

Tudatosan törekszik saját és felnőtt környezete beszédkulturájának csiszolására. Érzi felelősségét, hogy beszédpéldája hat a gyerekre, szülőre, munkatársaira. A metakommunikációval együtt gondot fordít beszédének hangszínére, erősségére és tempójára.

Fontos a nyugodt, természetes helyzet, ahol teret nyújt a gyerek közlési vágyának, ahol a gyerek nyíltan, őszintén beszélhet arról, ami őt foglalkoztatja. A gyereket sikerélményhez juttatja

Kulturált, rövid, pontos megfogalmazással segíti a gyerek beszédértésének alakulását. A testközelség a gyerek elemi szükséglete. A személyes segítségnyújtás közben jó lehetőség adódik arra, hogy a felnőtt beszélgesse a gyerekekkel. Az óvónő figyelemmel kíséri egyes gyerekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét. A gátlások oldásához a báb “varázslatos ereje” nagy

segítséget nyújt. Az anyanyelvi nevelés szerves része a képeskönyvek nézegetésén keresztül, a könyvek szeretetére, az "olvasásra" nevelés.

A gyerek a mesélés alatt befogadó. Nemcsak az érzelmi hatásokat éli át, hanem benne "visszahangzik" az óvónő hangja, hangjának dallama, ritmusa, tempója, amelyet hiteles metakommunikációval kísért. Ez az érzelmetli hatás maradandó, a gyereket utánzásra készíti. A megjelent beszéd "minőségét" a gyermeki adottságokon túl az óvónői minta határozza meg.

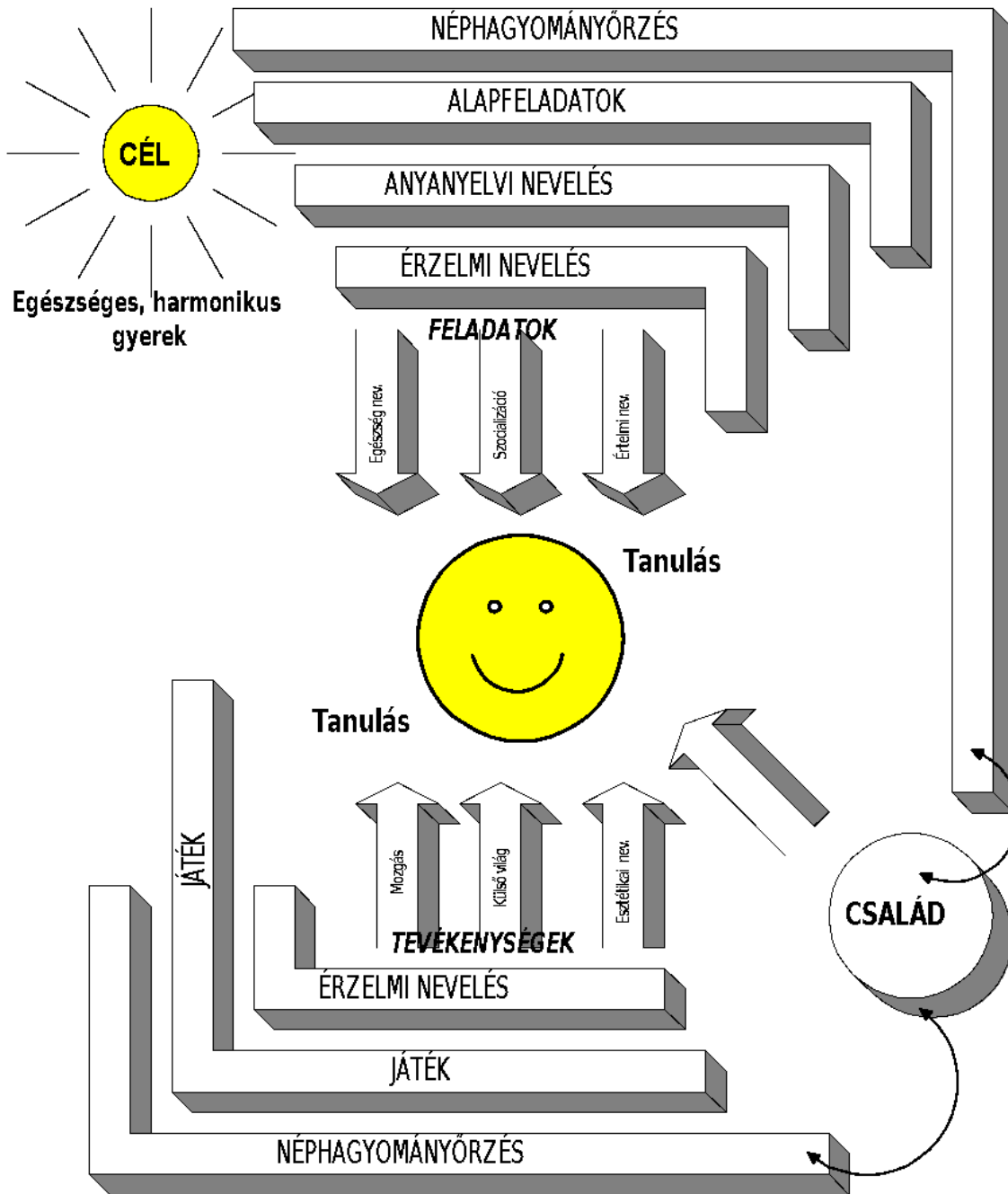
Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A gyakori mondókázás elvezeti a gyereket, a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megérzéséhez. A mindennapok szokásőrző tevékenységeihez fűződő kifejezések a gyakorlás során valódi tartalmat kapnak. A jeles napokat kísérő hangulatfokozást, érzelemmélyítést kifejező szavak átkerülnek a gyerek mindennapi szóhasználatába.

Az anyanyelv a néphagyományőrző programban kiemelt helyet foglal el. A mindennapok egyszerű szóbeli közlése megértésén túl hozzájárul, hogy a népi életmód szavai ne merüljenek feledésbe.

"Minden nemzetnek fő kincse a nyelve." (Gárdonyi Géza).

A következő ábra összefoglalja programunk fő alkotó elemeit:

2. ábra

Szemléletmódunkat befolyásoló egyetemes emberi értékek:

Eszmei értékek	Erkölcsei- és interperszonális magatartás értékek	Kulturális értékek
- humanizmus	- az "én" tisztelete	- a kultúra iránti érzékenység
- demokratizmus	- a különbözőség elfogadása	- a hagyomány tisztelete
	- nyitottság, őszinteség, szeretet	- a természetes környezet védelme
	- az udvariasság	- az ember és környezet harmóniája
	- a család, a haza tisztelete, szeretete	- az "élet" tisztelete
	- felelősség tudat	

Nevelési koncepció, felfogás

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

Egyetemes emberi értékek

Nevelési értékrendünket az egyetemes emberi értékek igazítják.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetet eltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjon. A gyermek családtagjaival, társaival együtt olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik. Életre szóló útravalót kap.

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor, amely érzelmileg és értelmileg fogékony időszak, kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány ápolásával, a természet szeretetével.

Mindez kiegészül a család aktív közreműködésével, együttműködésével.

Hitvallásunk fontos eleme az is, hogy az „ünnepelni tudás” képességének alakítását elősegíti a néphagyomány ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés. A gyermek évről évre örömmel vesz részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számára az ünnepnap várva várt nap. Ha az ünnep napján a gyerekeket körülvevő felnőttek magatartása és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a napokhoz kapcsolódó közös élmények a gyerekekben mély érzelmi nyomokat hagynak. Átérik az ünnepnapok „másságát”, a bensőséges összetartozás élményét. Alapozódik az ünnepelni tanulás képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megtestesíti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

Életrend: A néphagyományörző szemléletű nevelés nem csak a népművészet értékeinek megőrzésére vállalkozik. A népi kultúra más területein, a népi életmód mindennapjaiban is fellelhetők azok az értékek, amelyek újra felhasználásra alkalmasak. Ez egy olyan komplex nevelési rendszerben valósul meg, amelynek feltétele a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő optimális környezet. A programban az optimális környezet - a tárgyi és személyi feltételeken túl - egy gyermekközpontú életrendet jelent.

Az életrend elemei:

- a rugalmas, folyamatos, integrált napirend,
- a családi, vegyes életkorú gyerekcsoport,
- a differenciált bánásmód,

- az érző, alkotó nevelőtestület,
- a nevelésben együttműködő családi-óvodai közösség.

Az életrend elemei egymással kölcsönkapcsolatban állnak.

Ebben az életrendben a gyerek központi tevékenységformája a **játék**. A gyerek a játék által fejlődik és fejleszhető, ami a néphagyományőrző program gazdag eszköz- és hatásrendszerében kiteljesedik.

Az óvodai élet kialakításában a gyermekközpontúság dominál

A játék szerepe a programban. A játék a gyerek legfontosabb tevékenysége. Ezt valljuk és megteremtjük a gyermekeket éltető szabad játék sajátos feltételrendszerét. A szokásos értelemben vett játék tartalmát a néphagyomány-ápolás tevékenység eszközei gazdagítják. A hagyományőrzés leginkább a játékban jelenik meg. Ezzel növekszik a gyermek választási lehetősége és személyiségfejlődésének, fejlesztésének új távlatai bontakoznak ki. A gyermek a játék által fejlődik és fejleszhető, amit a néphagyományőrző program gazdag eszköz – és szokásrendszere teljesít ki.

A tanulás értelmezése. A játék folyamatában történik a műveltség tartalmak közvetítése, elsajátítása is. A néphagyományőrző tevékenységrendszer sajátos érzelmi hatást és sajátos aktivitást teremt. Ez az összetett hatásrendszer a játékban a gyereket változatos érzékszervi ingerekhez, tapasztalatokhoz juttatja. Erősíti az utánzás, a spontán tanulás lehetőségeit. A sokszínű tevékenységrendszer gazdagítja a gyerek nyelvi kifejezőeszközeit, fejleszti értelmét és gondolatvilágát. Befolyásolja a gyermek érzelmi életét és kedélyállapotát. Ez maga a tanulás.

A néphagyományőrző óvodai program célja, feladatai

A KINCS-Ő Hagyományőrző Magánóvoda célja a gyermek fejlődésének támogatása a néphagyomány ápolás és a természetóvás gazdag eszközrendszerével.

További törekvésünk, hogy közös cselekedetek folyamatában a gyerekekben alapozódjon meg az a készség, jártasság, amely képessé teszi az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására. A gyerek testi, lelki, érzelmi, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése, az óvodai nevelés általános feladata, amit programunkban **alapfeladatnak** tekintünk.

A hagyományőrzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializáció, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenység formáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszert.

A néphagyományőrzésbe ágyazódó gyermeki tevékenység formák:

- a játék
- a mozgás
- a külső világ aktív megismerése
- az esztétikai tevékenység.

A gyerek a tevékenységek gyakorlása során **tanul**. A program a tanulást nem különálló tevékenység formaként kezeli. (Az ezzel kapcsolatos felfogásunkat „A tanulás” című fejezetben taglaljuk.)

Az óvodai nevelésben a néphagyományőrzés folyamatosságát a mindennapok és a jeles napok hagyományőrző tevékenységei adják.

Az óvoda légköre: „pedagógiai klímája”. A gyermeket óvodánkban elfogadó, szeretetteljes megerősítő légkör veszi körül. Az óvodában dolgozók - közösen megfogalmazott és elfogadott általános érvényű szabályzók betartásával - egy olyan belső szokásrendszert alakítottak ki, amely derűs összhangot, biztonságot áraszt. Magatartásunk tükrözi a gyermek és a szülő iránti tiszteletet.

Gyerekkép, óvodakép

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Mindezek tudatában külső, belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy az családias, értékeket, érzelmeket közvetítő legyen, mivel személyiségük szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hét éves korig. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkció. Az óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, hogy az óvodás gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- Az óvodai nevelés célja: hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését elősegítse az egyéni életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

- Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Az óvodánk támogatja a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek kulturális nevelését. Lehetőséget biztosítunk az óvoda napi tevékenysége során kultúrájuk megismerésére (mese-vers, ének, hagyományápolás, ünnepek).
- Biztosítjuk minden gyermek részére, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Gyermekeink fejlesztésében kiemelt szempont a differenciált fejlesztés.
- Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, amely semmi mással nem helyettesíthető.

Az óvónői minta. Az óvodapedagógus a néphagyományőrző szemlélettel azonosul és így elsajátítja azokat az ismereteket, készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek. Biztonságot áraszt, képes hitelessé tenni önmagát, tudatosan alkalmazza a metakommunikáció, a „testnyelv” kifejező eszközeit. Kezdeményező, elfogadó a nevelési folyamatban, követi és tiszteletben tartja az egyes gyerek és a család haladási irányát, ütemét. Segítségnyújtása *egyénre szabott*, amit drámapedagógiai szemlélete is segít. Nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományőrzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik.

Alkotó együttműködés a **családokkal**. Az óvodában folyó néphagyomány-ápolás hatása a családok szemléletmódjában tartalmi változásokat idéz elő. Ez megmutatkozik a családok mindennapjaiban, ünnepnapjaiban, együttműködő, cselekvő részvételükben. *Fontos*, hogy a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda) összhangja megteremtődjön. Ezáltal az óvodai neveléshez olyan hiteles többletet adunk, amellyel kiegészítjük és teljessé tesszük a gyermeki személyiség kibontakozását.

- A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése.
- Néprajzi ismereteit folyamatosan bővíti.
- Megteremti a hagyományőrző tapasztalatszerzés feltételeit és lehetőségeit.
- Elősegíti a gyermekek és a szülők hagyományokhoz való kötődését.
- A néphagyományőrzés elemeit az óvoda környezetalakításában megjeleníti.
- A folyamatos napirendbe és a játéktevékenységbe ágyazottan tervezi és szervezi a hagyományőrző tevékenységeket.
- Munkadélutánokat, közös - család-óvoda - programokat szervez.

A pedagógiai program személyiségfejlesztő hatása

- Megismeri a közös alkotás örömét és a múlt értékeit.
- Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik.
- Felelősséget érez környezetéért.
- Megalapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet.
- Magyarságtudata alapozódik

A program a sajátos tartalom- és eszközrendszerével az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját szolgálja, felvállalva a népi kultúra átörökítését.

Az óvodai élet tevékenységformái

Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában.

Az intézményi nevelést olyan szemléletmód szabályozza, amely tekintettel van a gyerekek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat. Ennek keretét a népi hagyományok ápolása is képes megteremteni.

Programunk nemcsak a népművészet és a szokásőrző jeles napok elemeit öleli fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is. Tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglalja a néphagyományőrző tevékenységeket. Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az Évkör adja.

A néphagyományőrzés célja az óvodai nevelésben is a múlt értékeinek átörökítése, éltetése.

A hagyományőrzés személyiségfejlesztő hatása

A néphagyományőrző szellemben nevelkedett gyermek alkotó kölesönhatásban él a természettel, ráérez arra, hogy képes alakítani a világot. Megismeri a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget. Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik. Alapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet érzése.

A hagyományőrzés áthatja a teljes nevelési folyamatot, gazdagítja a gyerekek személyiségét. Beépül az óvodai élet teljes tevékenységrendszerébe. Kiteljesíti az együttműködést a családokkal.

Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék kiemelt jelentőségű tevékenység óvodánkban, pszichikumot, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A játék és a hagyományőrzés kapcsolata

Régen a gyerekek nevelése, a több generáció együttéléséből adódóan nemcsak a szülők feladata volt. A nagyszülők, idős rokonok, a saját gyermekkorukban játszott játékok továbbadásával nem csupán szórakoztatták, tanították unokáikat, hanem lehetővé tették ezeknek a játékoknak fennmaradását, továbbélését. Tehát hagyományőrzést végeztek.

Egy családi légkörű, rugalmas életrend alkalmas arra, hogy a hagyományőrzést az óvodai nevelés keretein belül folytassa. A régen feledésbe merült vagy éppen a mai generációk számára már ismeretlen játékok, népszokások, néphagyományok, játékeszköz készítmények felelevenítésre

kerülnek. Ezzel színesedik, gazdagodik a mai gyerek élete, bővül a nevelés eszköztára. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Ez a komplex hatásrendszer nyugodt játéklétkörben, kiegyensúlyozott, derűs óvónői viszonyulással érhető el.

A játék feltételrendszere

A hagyományőrző tevékenységek beiktatásának a tartalmas, elmélyült játék az alapja. Feladatunk, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközt és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Napirendünkben a szabad játék túlsúlya jellemző.

A játék tartalma

A gyerekek a hagyományőrző életmódban is saját elhatározásuk és kedvük szerint játszanak. A játék „klasszikus” tartalma kiegészül népi játékokkal. Ezek közé sorolhatók:

- az énekes, táncos gyerekjátékok,
- mozgásos és küzdő játékok (versenyző, váltást tartalmazó sorjáték, hidas játékok)
- népszokásörző dramatikus játékok (jeles napokhoz kötődő játékok)
- népi játékszer készítések (bábok, játékbútorok, rongybabák, napraforgószar, kukoricaszár, lovacska, csontbaba, töklámpás stb.)

Óvodás korban az alábbi játékfajták jelennek meg:

- gyakorló játék,
- szerepjáték,
- dramatizálás – bábozás – bábkészítések,
- barkácsolás,
- építő, konstrukciós játékok,
- szabályjátékok.

Mozgás

A mozgás és a néphagyományőrzés

A népi életmódban az anya és az apa gondoskodott gyermeke ügyességéről, erőnlétéről. Mintát és feladatot kapott a családban, a társaktól és tágabb közösségektől. Felnőtt korára a játékok, dramatikus szokások viselkedésmintái mellett a néptánc mozgáselemeit is magáévá tehetette. Az emberi test (tartás) elődeinek életében is az egyén meghatározó jellemzője volt.

A mozgás, az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szüksége. A program sokrétűen elégíti ki a gyerek mozgásigényét. Tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektet az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára. A mozgás nem szűkül le a testnevelés foglalkozások, mondókás-énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai:

- a természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása,
- a mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába,
- az egészséges testi fejlesztés,
- prevenció.

A mozgás tartalma: szabad-, spontán mozgás, szervezett testnevelés.

Szabad-, spontán mozgás. Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására. A mozgásos népi játékok színtere is igazában a kinti tér: szembekötösdí, labdacica, célba dobások, ugróiskola, kötélugrás, kötélhúzás, várvédők stb. A gyerekek különböző terepen gyakorolhatják a természetes és egyéb mozgásokat – fogó, bújócscika, fára mászás, labdajátékok. Az óvónő a téli

időszakban havas-jeges játékokat szervez: csúszkálás, hóember-, hó várépítés, szánkózás, hógolyózás. Fontos az egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek-, eszközök megválasztása.

A szervezett testnevelés tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, támasz, függés, emelés-hordás, egyensúlyozás, a mozgásos játékok alkotják, és testi képességeit, mint erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, társra figyelés.

A mozgás szervezeten kétféle formában van jelen az óvodában:

A mindennapokban kétszer, 15 – 20 percben. A napirendbe iktatva délelőtt (tízórai előtt) és délután (uzsonna előtt) szervezzük meg. A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Mozgás foglalkozások, amit heti egy alkalommal szervez az óvónő kis, középső, heti két alkalommal nagycsoportosoknak, kötelező jelleggel, állandó napokra.

Sokféle eszköz biztosításával tesszük változatossá a foglalkozásokat – kézi szerekkel, óvodai taneszközökkel, székekkel, asztallal, stb.

Úszás, korcsolyázás megszervezését szülői igény szerint tervezzük.

Az óvodáskor végére célzott szint a következő:

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozcás tapasztalatuk az egyensúlyozásban és az ugrásban növekszik,
- Cselekvő képességük gyors, mozgásban kitartóak,
- Fejlődik tájékozódó képességük térben és időben, igénylik a mozgást,
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével, a szabályok

- pontos betartásával,
- Megértik az egyszerű vezényszavakat,
- A természetes járás mellett ismerik az ütemes járást,
- Álló rajtból 20 – 30 métert futnak,
- Talicskáznak, egyensúlyoznak, kislabdát dobnak, labdát vezetnek helyben.

Esztétikai nevelés

Az esztétikum és a néphagyományőrzés

A népi kultúrában az ember összhangban élt a természettel, harmonikus környezetet teremtett. Az ember az őt körülvevő tárgyakat vizuális jelrendszerrel látta el. Ezek a tárgyak esztétikai értéket hordoznak ugyanúgy, mint szellemi alkotásaik. A program sajátosságából fakad, hogy az esztétikai nevelésben fontos szerepet kap a tárgyi- és a szellemi népművészet. Egyes területei áthatják a gyermeki tevékenységformákat, gazdagítják a cselekvési lehetőségeket:

- a népköltészet – mondóka, népmese, szólások, közmondások, találós kérdések, rigmusok,
- a népi díszítőművészet, fonás, szövés, hímzés, tojásfestés, agyagozás,
- a népzene, népi énekek, gyermekjátékok,
- a népi gyermekjátékszerek és játékok,
- a népi színjátszás, dramatikus népi játékok, pl. karácsonyi pásztorjáték, lakodalmas, vásáros játékok.

Verselés, mesélés

Az irodalom és a néphagyományőrzés

A mondókákat, a meséket régen a szájhagyomány éltette. A kisgyermeket születésétől „irodalmi környezet” vette körül. Az altatók, a dúdolók, az ölbé vevők érzelmi biztonságát erősítették, játékos mozgással összekapcsolva. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végig kísérték a gyerekkort. A program ezt az irodalmi hatást kívánja őrizni.

A néphagyomány – ápoló óvodai programban a mese-, vers-, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik, de a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek helye van. A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg „kulturális anyanyelvét”. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A gyermek önkifejezésének egyik módja saját vers- és mese alkotásai mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása.

Az irodalmi nevelés célja, feladata

- A gyermek szívesen hallgasson mondókákat, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává.
- A változatos irodalmi élmények nyújtásával, a vágy felélesztése a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt.

Zene: ének – zene, énekes játék, gyermektánc

A néphagyományőrzés és a zene kapcsolata

Az ölbéli játékok, mondókák, a népi játékok, a népdalok hozzátartoznak az emberek mindennapjaihoz. Ezért sikerült fennmaradniuk. Munkájuk egyhangúságát énekléssel oldották fel, sokszor e képen fejezték ki érzelmeiket, örömeiket, bánatukat. Gyermeküket énekléssel ringatták a bölcsőben. Minden alkalomnak megvolt a saját dal- és szokásrendszere. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

A programunk erre a néphagyományra építkezve alakítja ki zenei nevelését, juttatja a gyerekeket sajátos élményekhez, teszi gazdagabbá érzelmi, zenei, esztétikai világukat. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatartozását is.

A zenei nevelés célja

- az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre szoktatás
- a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése,
- játékos zenei alkotókedvük, kreativitásuk ösztönzése,
- az esztétikai, zenei ízlés-, és mozgáskultúra formálása,
- igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése.

A zenei nevelés tartalma

A programunk zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- a népi mondókák,
- pentaton karakterű, hat hang terjedelmű népi dalos-játékok,
- zenehallgatás dalanyaga (hangulatokat, érzelmeiket közvetítenek, mintát nyújtanak),
- énekes népszokások,
- készségfejlesztés zenei elemei.

A zenei nevelés tartalma

- 1./ Mondókák, népi gyűjtések.
- 2./ A gyermek hangképzésének, megfelelő hangterjedelmű népi dalos játékok, gyermektáncok, készségfejlesztő zenei elemek.
- 3./ Énekes népszokások,
- 4./ A zenehallgatás.

1./ Mondókák, népi gyűjtések

A gyermek életkorát, fejlettségét figyelembe véve a következők lehetnek: ölbe vevők, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolódók, kiszámolók, páros fordulók.

Népi gyűjtések: hagyományokhoz kapcsolódó rigmusok, rövid köszöntők, rikkantások, népi csújjogatók.

2./ Népi dalos játékok, gyermektáncok, készségfejlesztő zenei elemek

Állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, leánykérők, kifordulós játékok, ludas-kapus játékok, küzdő és sorjátékok.

A közkedvelt dalos játékok megunhatatlanok számukra, jó kedvvel ismétlik. Mozgás kultúrájukat, esztétikai ízlésüket jó példával formálhatjuk.

Csak jókedvű, esztétikus mozgású, vidám óvónő képes ugyanilyen csoportot nevelni. A népi dalos játékok, a készségfejlesztő zenei elemek megismerésére, a gyakorlására is rendkívül alkalmasak (magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú).

3./ Énekes népszokások

A községben gyűjtött, annak idején is gyermekek által játszott népszokások, melyek évről-évre ismétlődő, naptárhoz, évszakhoz, alkalomhoz kötődő vidám játékok.

Szüretelés: Szüreti dalok, őszi vidám énekek, körjátékok, amelyeket szőlőszüret, almaszedés, kukoricatörés közben játszunk. (A kálói....., Hely a sályi.... , Érik a szőlő....)

Lucázás: (dec.13.) A fiúk csoportról csoportra járva, szalmát szórva mondják, éneklük "kotyoló" verseiket, dalaikat

"Luca-luca kity-koty, tojjanak a tiktyok, ludjuk, Fejszejük, furajuk, élesek legyenek, Tikgyaik, ludjaik tojósak legyenek."

Regölés: A régóta jó barátságban lévő fiú és lány nevének regölő énekbe foglalása jelzi, hogy egy pár lesz belőlük valaha.

Egyszerű dallama, régies szövege miatt könnyen megjegyezhető, kedvelt dal, népszokás.

"Amott kerekedik egy fekete felhő...."

Pásztorjáték, háromkirályozás: (dec. 14-24.)

A nagycsoportosok pásztorjelmezbe öltözve "bárányokat" terelve eljátszák a Kisjézus születésének történetét, eredeti énekkel, versekkel. Ezzel fokozzuk a Karácsonyváras örömet.

István-János napi köszöntő: (dec. 25., 26.)

István, János nevű ismerőseink köszöntése, jókívánságok közlése dalban.

"Mivel ő eljutott nevének napjához..."

"Már megjöttünk estére, János köszöntésére...."

Korbácsolás: (dec: 29.)

Házilag font ostorral, játékosan megveregetik a korbácsolók a ház valamennyi lakóját, miközben mondják versikéiket. "Friss légy, egészséges légy, keléses ne légy..."

Farsang: Télcsúfoló, tavaszváró dalok, körjátékok, népi rikkantások, melyeket gyermekek, felnőttek közösen játszanak.

A rákészülés, hangulat teremtés hetekig, a multság, vígasság 2-3 napig tart. Álarcos bál a Kultúrházban a szülők részvételével. Közös farsangolás az óvodában tréfás versenyekkel.

Pünkösdlés: A fiúk és a lányok külön csoportokban versenyeznek ügyességi versenyekben mérik össze erejüket, okosságukat. Végül a két csoport közösen választ Pünkösdi királynét, majd királyt. A pünkösdi királyné fölött kendőt tartva, énekelve vonulnak a lányok. A szép dallamú, saját gyűjtésű dalok, mondókák a hozzá tartozó mozgással, körjátékkal kellemes szórakozást, vidám hangulatú játékot teremtenek.

4./ Zenehallgatás

A zenehallgatás anyagát a népdalok, igényesen megválasztott évszakokhoz, alkalmakhoz fűződő dalok adják.

Óvónő a folyamatban

Az óvodai zenei nevelés az óvónőtől magas zenei műveltséget, tisztán intonálást, hangszeres tudást igényel. Fontos, hogy a zenéhez, énekléshez való viszonya és aktivitása a gyermekekre fejlesztően hasson, jó hangulatú, vidám együtténeklést, játszást jelentsen.

Már a beszoktatásnál igen nagy segítséget nyújt a tisztán csengő énekszó, ami megnyugtatja, ugyanakkor utánzásra ösztönzi a gyermekeket.

A mindennapos éneklés, az óvónő belső énjéből fakadjon. Maga is kezdeményezzen dalolást, és fogadja el a gyermek által kezdeményezett éneklést. Az sem baj, ha eleinte csak hallgatói, szemlélői a napszakhoz, időjáráshoz, játékhoz kapcsolódó éneklésnek.

Az óvónő gyakran énekel népdalokat, gyűjtött anyagokat, amivel fokozza az ünnep, a várakozás hangulatát. Az óvónő közös éneklése, a meghívott énekkar szereplése, fokozza az éneklés iránti vágyat.

Az óvónő folyamatosan lehetőséget teremt a gyermekeknek a zenei önkifejezés gyakorlására. A tanult, ismert mondókák, dalok, rigmusok mellett az egyéni improvizációs megnyilvánulásokat is örömmel fogadja, értékeli. A hagyományőrzésen keresztül igyekeznek megnyerni a családokat, szülőket az éneklés létjogosultságának. A családokkal közösen is tervezünk vidám délutánokat, ahol együtt énekelünk, játszunk.

A zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása

Az érzelmi kötődés kialakulásában igen nagy szerepe van az ölbebevős, mondókás, testközelséget, érintést megkövetelő játéknak.

Ezek pozitív érzelmeket ébresztenek a gyermekben, és az egyszemélyes játékhelyzetből kialakul az éneklési kedv és a közös játék iránti vágy. A kiszámolók az igaz- ságos döntésre törekvést, és a konfliktus helyzetek megelőzését, megoldását segítik elő. Az egészséges küzdőszellem

kialakításában a küzdőjátékok segítenek. A dalos játékok a lányoknak, a lányos mozgás és viselkedés szabályait tükrözi.

Valamennyi dalos játék a mozgáskultúrát is fejleszti, gazdagítja.

A zene hatással van a gyermeki mozgás összerendezettségére, a gyermek fegyelmezettségére, a szabályok megismerésére, betartására.

Esztétikai élményen túl akarati életét, alkalmazkodó képességét is befolyásolja. Fontos, hogy a zene szükséglet és igényként épüljön be a gyermek személyiségébe, hiszen ezzel örömet, boldogságérzetet sugároz környezetének is.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- örömmel, élvezettel játszanak a gyermekek énekes játékokat,
- egyedül is bátran, szívesen gátlások nélkül, belső késztetésből énekelnek,
- igényeljék, figyelmesen hallgassák a zenét,
- a zenei fogalompárokot ismerjék fel, különböztessék meg,
- rögtönözzenek dallamot, mozgást, ritmust,
- érezzék az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.

Vizuális tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tárgyi népművészet anyagai, forma-, szín- és díszítő világa ma is követendő modell lehet az alkotó ember számára. A hagyományőrzésben az értékek újra felhasználásával létrejön a folyamatosság. A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományőrző tevékenységek, a népi kismesterségek, a növényi játékeszközök készítése által gazdagodnak.

A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A vizuális nevelés célja, feladatai

- Fejlődjön kézügyességük, vizuális készségük, esztétikai igényük a múlt és a jelen értékei iránt.
- Ismerjék meg a hagyományos óvodai ábrázolási eszközökön túl a régi gyermekkor játékkanyagait, kismesterségek technikáját, eszközeit.
- Vizuális alkotáshoz, befogadáshoz szükséges készségek kialakuljanak a gyermekben.
- Alakuljon ki a valóság megfigyelésének, a természeti szépségek észrevételének képessége.
- az élmények, emlékek, fantáziák önkéntes, szabad kifejezése,
- az esztétikum iránti érdeklődés kiaknázása, érzékeny értékelő képesség kialakítása,
- tér-, forma-, színeképzet gazdagítása, igényesség alakulása

A vizuális tevékenység tartalma

A rajzolás, festés, kézimunkázás, barkácsolás mellett megjelenik az agyagozás, szövés, batikolás, gyöngyfüzés, fonás, sodrás.

A népi kismesterségek technikáin túl a jeles napok "jelképkészítő" technikáit is megismerjük. (farsangi maszk, tojás írókázás, adventi koszorú, mézeskalács sütés, májusfa díszítés).

Az agyagozásra ösztönzően hat, ha az elkészített munkájukat, játékokat kiégetjük, és a gyermekek bevihetik azt játékuikba.

A játékeszköz készítésnél ugyanez az elv érvényes.

A csutkababák, rongybabák, napraforgószar lovacsák, ostorok stb... a játékokban fő eszközként szerepelnek, kedvelt játékká válhatnak.

Az óvodában használt és ismert tevékenységformák, a hagyományőrző díszítő művészet technikáival, művészetőrző formáival bővülnek. A rajz, a festés, a kézimunka, a papírhajtogatás mellett megjelennek a népi kismesterségeket őrző elemek is.

A játékeszköz készítéséhez, barkácsolás és kézimunkázáshoz folyamatosan gyűjtjük a természetes anyagokat:

- termékek: kukorica, makk, gesztenye, csuhé, zöldségek, - növények: nád, vessző, szalma, gyékény
- állati eredetűek: gyapjú, toll, bőr, méhviasz
- textiliák, kavics, homok, spárga, vessző, fonal.

Ezeket az anyagokat mindig szem előtt, a gyermekeknek elérhető helyen tároljuk, hogy a nap bármely szakaszában, igényeiknek megfelelően használhassák az óvónő felügyelete mellett.

Óvónő a folyamatban

Személyes hatásával utánzásra ösztönzi a gyermekcsoportot, így képes átadni az általa ismert ábrázoló tudást, és bevezetni a gyermeket, rajta keresztül a családot is a vizuális kultúra rejtelmeibe.

Az óvónő vizuális kultúrájának, érdeklődésének sokoldalúnak kell lenni, hogy gazdálkodni tudjon térrel, idővel, hitelesen és alkotásra készítetően tudja átadni ismereteit. A gyermeket partnernek tekinti a folyamatban, megadja neki a választás lehetőségét technikában, témában, anyagban. Megerősíti a kételkedő, bizonytalankodó gyermeket, sikerélményben részesíti. Figyelemmel kíséri minden gyermek rajzfejlődését, ahogy a gyermek az ösztönös firálástól a vizuális percepciója hatására újra alkot, és elvezeti a tudatos rajzoláshoz. Az óvónő megismerteti a gyermekkel a népi kismesterségek, tájházak népviseletek gazdag világát, maradandó élményt nyújtva ezzel a gyermekcsoportnak. Gyűjtőmunkát folytat a csoporttal közösen: termékek, tollak, kövek stb. Gondoskodik arról, hogy az anyagok, eszközök, épek, esztétikusak, jó minőségűek legyenek. A gyermek a nap bármely szakaszában érkezéstől távozásig gyakorolja a vizuális tevékenységet. Az óvónő által kezdeményezett témával legalább egy hétig tevékenykedhet. A kézműves sarokban a termékek, gyűjtések, fonalmunkák, elkészített játékeszközök esztétikus elrendezésben kapnak helyet.

A csoportszobán kívül a természetben is lehetőséget teremtünk vizuális tevékenységek folytatására. (virágkoszorúkötés, békarokkából fonás, lánckészítés, krétázás aszfaltra)

Vizuális tevékenység személyiségfejlesztő hatása

Az átélt sikerélmények hatására formálódik a gyermek alkotó képzelete, ábrázoló készsége, önkifejezési módja. Kezdeményezővé válik, erősödik önbizalma. A természetes anyagokkal végzett vizuális tevékenységek közepette kialakul finom motorikus készsége. Fejlődik szín, forma, alak, térészlelése. Alkotókészsége, változatos tevékenykedése csiszolja a fantáziáját, ezáltal értelmi képességei fejlődnek. Képszerű gondolkodása kialakul, megfigyeléseit átértelmezi, új kombinációban is alkalmazza. A derűs légkörű környezetben a gyermek szívesen alkot, magabiztossá, nyitottá, boldog gyermekké válik.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Élményeiket, elképzeléseiket egyéni módon jelenítik meg képalkotásban.
- Gyermekmunkákban megjelenik a formagazdagság, egyéni színalkalmazás.
- Örömet szerez nekik nemcsak a kész darab, de maga a munkafolyamat is.
- Séma nélküli, egyéni plasztikai munkák születnek.
- Ötletesen, bátran fog bele építkezésbe, téralkotásba.
- Felismerik és értékelik a szép dolgokat, természeti jelenségeket, esztétikai érzékük kifinomul.
- Megfogalmazzák a kész darabról alkotott véleményüket, értékítéletüket.

Hagyományőrző elemek:

- a népi kismesterségek technikái,
- a jeles napok „jelkép készítő” technikái.

A változatos cselekvések során csiszolódik a gyermek alkotó készsége, fantáziája, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is. A gyermek képessé válik arra, hogy átértelmezze megfigyeléseit, azokat új kombinációban alkalmazza. Alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkrétá válik. Az elkészült tárgyak, népi játékszerek tovább motiválják tevékenységüket, gazdagítják játékukat, alkotásra képes emberré teszik őket.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Magában foglalja a környezeti nevelést, a környezet védelmére nevelést és a matematikát.

Környezeti nevelés és néphagyományőrzés

Az emberiség régebben szinte együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása nem elvont tények, hanem gyakorlati tapasztalatok és a hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg.

A következő generációk jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti és társadalmi környezetükhöz. Ennek alakítása, megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet. A gyermek miközben

felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföldet. És az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét is.

A hagyományőrző programon belül a gyermekek sajátos hatórendszerben szerzik meg az óvodai ismeretanyagot: család, óvodai környezet, emberi test, foglalkozások, közlekedés, napszakok, állatok, növények....

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Ismerkedik a közvetlen környezettel, szülőföldjével, helyi néphagyományokkal, szokásokkal. Megbecsüli és szereti a tárgyi kultúra értékeit.

Az ember, a természet, a hagyomány kapcsolatát az alábbiak őrzik, erősítik:

- Az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy - egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve.
- Az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok. (palántavetés, növénygondozás)
- Termékek, gyógynövények gyűjtése, szüretelések családoknál, zöldségek - gyümölcsök feldolgozása, elfogyasztása.
- Madarokról való gondoskodás.
- Lehetőség szerint sertés és baromfiudvar látogatás.
- Jeles napok előtti készülődések.
- A rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

A környezet tevékenység által való megismerése során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A cselekvés során párosítanak, halmazokat képeznek. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér-sík és mennyiség szemlélete. Összehasonlító méréseket végeznek, tárgyakat sorba rendeznek. Tapasztalatokat gyűjtnek a geometria világából: síkbeli, térbeli alakzatokról. Egészalakos tükör előtt figyelik tükörképük mozgását, ami elősegíti testsémájuk kialakulását, fejleszti önismeretüket, én tudatukat. Gyakorolják a térben és síkban történő tájékozódást.

Környezet megismerésére nevelés

A gyermek a hagyományos óvodai ismeretanyagot – a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, stb. – egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések fűszerezve egy-egy jeles népnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival
- az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó, környezet átalakító munkálatok (pl. palántanevelés, növénygondozás),
- természeti gyógynövények gyűjtése az óvoda udvarán és környékén,
- kisállatok gondozása a teremben, udvaron, téli madár-etetés,

□_jeles napok előtti készülődések,

□_rendszeres környezet megismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

A környező valósággal ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika, pl. játékokban párosítanak: csésze- csészealj, kanál-tányér, halmazokat képeznek: játékválogatás, baromfiudvar benépesítése. Ismerkednek a mennyiségekkel pl. terítéskor a naposi munka során, társas játékok játszásakor, stb. Összehasonlító méréseket végeznek, ki ugrott nagyobb, kinek nehezebb a hátzsákja, sorba rendezik egymást vagy tárgyakat adott tulajdonságok, szabályosságok szerint. Tapasztalatokat szereznek a geometria világából, síkbeli, térbeli alakzatokról. Játsszanak tükörrel, festékfolttal, tükrös alakzatokat hoznak létre. Gyakorolják a síkban és térben történő tájékozódást.

Környezetvédelem, környezetalakítás

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el a környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenység során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre gyakorolt hatását. Ilyen tevékenység lehet például a madáretető készítés, az udvar gondozás.

A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a történetek is, amiket az óvónő a megfigyelések során elmond.

Az élővilág sokoldalú megfigyelésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként, a gyerekek eljutnak annak belátására, hogy az értékeket megőrizni, környezetet óvni, védeni kell.

Óvónő a folyamatban

Az óvónő személyes példája, beállítottsága minta a gyermek és a szülők számára. Fontos, hogy az óvónő olyan környezetet teremtsen a gyermekek számára, ahol képességeiket fejlesztő, hagyományőrző eszközöket biztosít, elősegítve a gyermek tevékenységét.

Az óvónő irányításával vegyenek részt a jeles napokra való készülődésben (Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét....). Az eszközök készítése, barkácsolás, teremrendezés sütés-főzés, ajándékkészítés közös tevékenységek sokoldalúan hatnak társas kapcsolataik alakulására.

Az óvónő törekszik a külső világ sokoldalú megismertetésére. Lehetőségeket kihasználva szervez kirándulásokat veteményeskertbe, baromfiudvarba, erdőbe, állatkerbe....stb. Az óvónő kezdeményezője a harmónikus környezet létrehozásának, melyet a családokkal együttműködve ér el.

A külső világ megismerésére nevelés személyiségfejlesztő hatása

Az óvónő által biztosított tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről és az ezzel kapcsolatos munkákról. Az évszakokkal kapcsolatos jelenségek, dolgok, hagyományok, népszokások periódikus ismétlődése a gyermekekben elősegíti a hovatartozás és biztonságérzet kialakulását.

A külső világ megszerettetésével olyan érzelmi kötődésre tesznek szert, melynek során a szülőföld szeretetét és a humanizmus alapjait sajátítja el. Mindezeket segítik a népi mondókák, gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek.

A környezet megismerése közben fejlődnek képességeik: észlelés, tapasztalás, emlékezet, konstruálás, megértés, ítélőképesség.

Eljutnak a felmerülő problémák felismerésére és megoldására.

A tapasztalatszerzésben fejlődik kommunikációs készségük, szociális magatartásuk (türelem, akarat, önfegyelem.).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Ismerjék születési idejüket, helyüket.
- Az évszakokat jellemzőik alapján ismerjék fel.
- Környezetükben lévő összes intézményt, szolgáltató üzletet ismerjék.
- Gyűjtsenek tapasztalatot a háziállatokról, madarokról, bogarokról, ismerjék a vadon élő állatokat.
- Környezetünk növényeinek nevét tudják, ismerjék azok gondozását.
- Közlekedési eszközöket felismerik, alapvető közlekedési szabályokat a gyakorlatban betartják.
- Környezetük tárgyait legalább tízig megszámlálják, képesek összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Irányokat ismerik, névutókat helyesen használják (alá, mellé, fölé).
- Beszédük jól érthetővé válik, anyanyelvi szabályokhoz illeszkedik és a beszédhelyzetekben megfelelő.

Munka jellegű tevékenységek

A néphagyományörző életmód tevékenységei gazdagítják a gyerek cselekvési lehetőségeit. A természet közelségében, a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyerekeket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyermek utánzási vágyából fakad az, hogy a környezetében látott felnőtt munkát játékában utánozza. A hiányzó eszköz nem akadály, ezen átrepíti a mássá változtatás vágya. A cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyerek a gyerekméretű, valóság-hű eszközökkel is szerepjátékot játszik.

Célok, feladatok:

- a gyermek sajátítsa el azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják,
- a hagyományörző tevékenységek gyakorlásán keresztül, a munkajellegű tevékenységek megszerettetése a munka megbecsülésére nevelés,
- a munkaerkölcs, a felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés,
- a gyermeki kipróbálási vágy sokrétű kielégítése, kezdeményező készségének formálása,
- saját és mások munkájának elismerésére nevelés.

Az óvónővel kialakult érzelmi kapcsolat, a megerősítés motivációja ösztönzi a gyereket a munkajellegű tevékenységek céltudatos végzésére.

A munka jellegű tevékenységek tartalma

- önkiszolgálás,
- a közösségért végzett tevékenységek,
 - naposi munka,
 - a mindennapi élettel kapcsolatos állandó- és alkalmoszerű munkák, növény- és kisállat gondozása.

Az óvodában az első munkaforma az önkiszolgálás. Ez magában foglalja a testápolással, az étkezéssel és az öltözködéssel kapcsolatos teendők önálló ellátását. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára. A munka folyamatában kialakuló és megszilárduló szokások egy része, az egészséges életmód szokásrendszerének is elengedhetetlen tartozéka.

A közösségért végzett tevékenységeket, az óvoda, a csoport életével kapcsolatos munkákat a gyerekek alkalmoszerűen vagy állandón végzik. Ide tartozik:

- teremrendezés, házimunka jellegű tevékenységek,
- játékjavítás, - tisztítás, - készítés,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítség a kisebbeknek,
- kerti munka, növény- és állatgondozás.

Óvónő a folyamatban

Miután felmérte az óvodába érkező gyermek önkiszolgáló szintjét, a szülőkkel együttműködve munkálkodik azok fejlesztésén. Az óvónő munkához való viszonya, jókedvű, igényes tevékenykedése, példaértékű nemcsak az óvodás, de munkatársai és a szülők szemében is. A munka megszervezése nagy odafigyelést igényel az óvónőtől, a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírását, erejét, önállóságát is figyelembe kell venni.

A munkajellegű tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

Az önkiszolgálás során kialakulnak a gyermekben azok a készségek, jártasságok, amik az egyéb munkavégzésekhez alkalmassá teszik.

Kialakítja a gyermekben a felelősségérzetet, kitartást, közösségi érzést, hiszen a közösség hasznos tagjának érzi magát általa.

A jól végzett munka öröme pozitív érzelmeket, sikerélményt jelent számára, szívesen segít másoknak is, és kialakul benne a tiszta környezet iránti igény.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen dolgoznak együtt a gyermekek felnőttel és társaikkal is.

- Örömmel látják kötelességük teljesítéséhez.
- Igényesen végzik napi teendőiket, segítséget nem igényelnek.
- Egyéni megbízásokat magabiztosan, szívesen vállalnak, pontosan teljesítenek.
- A növények és állatok gondozásában tevékenyen kiveszik részüket.
- Szívesen készítik meglepetést a kisebbeknek, csoporttársaiknak, szüleiknek, felnőtteknek.

A tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek, játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. A tanulás az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Ebben a folyamatban az óvónő követi és segíti az egyes gyerek tanulási képességeinek alakulását. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból következik, hogy cselekvéseiben, érzékszervi mozgásos, tapintásos észlelésen keresztül szerez tapasztalatokat, ezzel kreativitását erősítjük. A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a 3 – 7 éves gyermek ismeretei bővíthetők. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A tanulás célja:

- ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül,
- tudásgyarapítás,
- az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése

A tanulás formái

- utánzásos, minta- és modellkövetéses, magatartás- és viselkedéstanulás,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megismerés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

A kötetlen szervezeti forma – a testnevelés foglalkozást kivéve – általános a kiscsoportosok körében.

Középső csoporttól – szintén a kötött testnevelés kivételével – az óvónő szabadon dönt a kötött illetve a kötetlen szervezési mód között, beleértve az irodalmi foglalkozásokat is.

A fokozatosság betartásával csupán annyi az intézményesített szabály, hogy nagycsoportos gyermekek számára napi egy foglalkozás kötelező.

A kötetlenség, a kezdeményezés időpontjára is érvényes. A nap bármely szakában történhet, amikor a nevelési helyzet és a gyermekek tevékenysége erre lehetőséget ad.

A külső világ tevékeny megismerésében, a környezet és a matematika:

- középső csoportban komplex módon,
- nagycsoporttól azonban külön szervezendő.

A foglalkozási anyagok komplexitása szinte önmagától adódik fő céljaink elérésének érdekében. Hiszen egy-egy hagyomány, jeles nap „feldolgozása” magában foglalja a házimunkát, a természeti ismereteket, az irodalmi nevelést, az éneket és annak mozgását.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Óvónő a folyamatban

A tanulás utánzással, kipróbálással, kitalálással történik.

Ehhez teremt az óvónő elfogadó, megerősítő légkört. Dicsérettel, buzdítással sikerélményhez juttatja a gyermeket, melynek motiváló hatására tudatosan épít. Törekszik a tevékenységeket sokoldalúan megszervezni, melyben a gyermek játékosan tapasztalatokat szerez.

Az óvónő irányítja a megfigyelést, problémamegoldást.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek a családi- és óvodai nevelési folyamat eredményeként óvodáskor végére – 6-7 éves korra – eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- Az a gyermek kezdheti meg iskolai tanulmányait, aki az iskolaérettség testi, lelki és szociális kritériumainak felel meg.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- Nyitott, érdeklődő.
- Érzékelése, észlelése differenciálódik.
- Megjelenik emlékezetének szándékos bevésése és felidézése.

- Szándékos figyelmének időtartama növekszik, megosztása könnyebbé válik.

- Cselekvő-szemléletes képi gondolkodása mellett az elemi-fogalmi gondolkodása is kialakulóban van

- Érthetően, folyamatosan kommunikál.

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni és feladattudata kialakulóban van.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az előzőekben leírt fejlettségi szint.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei és külső kapcsolatai

Az óvoda a közoktatási rendszer része. Ebből adódóan végig kell gondolni azokat a kapcsolatokat amelyekkel az intézmény sajátos funkciója révén a társadalmi környezetben kapcsolatba kerül. Ide tartoznak az óvoda a szülőkkel, iskolával, más intézményekkel való kapcsolatai.

Fontosnak tartjuk a szülőkkel való jó kapcsolat megőrzését. Közös szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket az aktuális feladatokról, amelyekhez kérjük véleményüket, közösen megvitatjuk a felmerülő teendőket.

Faliújsággal rendelkezünk, melyre kifüggesztjük az aktuális híreket. Ezt a szülők folyamatosan figyelemmel kísérhetik.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda és a család kapcsolatrendszerében a programunk új lehetőségeket tár fel. Az óvoda a néphagyományőrzés és az értékteremtés kezdeményezőjeként újraéleszti a népet, az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt.

Az óvodában folyó hagyományápolás hatására olyan szokások jelennek meg az egyes családoknál, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek: vállalják, magukénak kezdik vallani a múlt értékeit. A gyermek az együttlétekből a családi-óvodai egymáshoz tartozás, együvé tartozás örömét kapja örökül. A családok aktív részvétele során kiderül, hogy minden emberben él a derűs együttlétek, a közös játékok iránti igény. A múlt felkutatásával és közös éltetésével mindkét „intézmény” az alkotás részeseivé válik. Az óvoda és a család kapcsolatát átgondoltság, szervezettség, tervszerűség jellemzi.

Az együttnevelés célja, feladatai: óvó, védő, segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családoknak, olyan emberi kapcsolatrendszert létrehozni, amelyből merít a gyerek, a család és az óvodai testület.

A változatos programokat szervezünk közösen a szülőkkel, ahol gyermek - szülő együtt kézműveskedik, játszik, énekelget.

Évente tartunk nyílt napot a csoportokban. Itt a szülők megismerhetik a csoport napirendjét, figyelemmel kísérhetik a foglalkozások menetét. Lehetőség nyílik ilyenkor a közös megbeszélésre, ahol a szülők elmondhatják véleményüket.

Közös kirándulásokat szervezünk, melyeken a szülők is részt vehetnek .

Társadalmi munkát is szívesen vállalnak a szülők (kerti játékok festése, bútorok festése, fák ültetése).

Az iskola által szervezett nyílt napon a nagycsoportosokkal részt veszünk egy-egy tanórán.

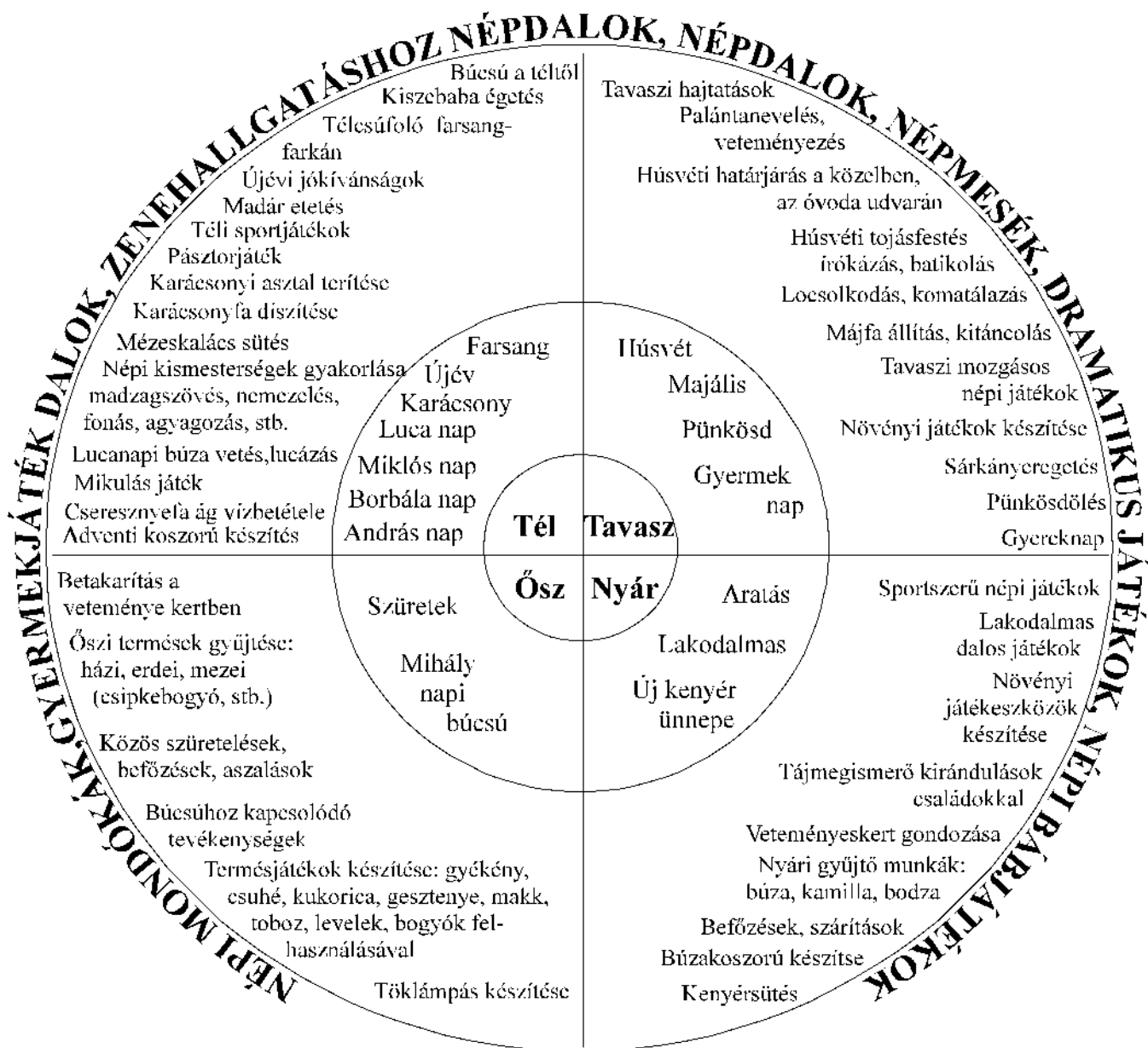
Rendszeresen látogatjuk egymás rendezvényeit. Közös programokat is szervezünk (Színházlátogatás, sportnap, kirándulás, úszás...). Az alsós tanítók meghívjuk nagycsoportosok szüleinek szervezett szülői értekezletre, ahol tájékoztatást kaphatnak az iskolák életéről.

Látogatjuk a gyermekekkel az orvosi rendelőt, gyógyszerteráriumot. Szoros kapcsolatot hozunk létre a védőnővel, aki folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését.

Évente kétszer általános orvosi vizsgálat az óvodánkban, ősszel és tavasszal. Évente szervezzük meg a hallás, látás vizsgálatot és a fogászati szűrést. Fogorvos mesél a gyermekeknek a helyes fogápolásról, életmódról.

Egy-egy sétánk alkalmával ellátogatunk a Postára, ABC-boltba, Gyógyszertárba, Tűzoltóságra, Mentőállomásra, Múzeumba Fazekasműhelybe, ahol szívesen fogadják a gyermekeket.

Az óvoda törekvései alapján kialakított „Évkör” mutatja a jeles napokat.

NÉPI MONDÓKÁK, GYERMEKJÁTÉKOK, DALOK,
ZENEHALLGATÁSHOZ NÉPDALOK, NÉPMESÉK,
DRAMATIKUS JÁTÉKOK, NÉPI BÁBJÁTÉKOK

Mit, hogyan, hol, milyen formában ünnepelünk

Ősz:

Szeptember: Szüretelés, termés betakarítás. Ledaráljuk, lepréseljük a szőlőt, a mustot elfogyasztjuk.

Kukoricatörés, almaszedés, dióverés

November: Katalin nap: Gyümölcsfaágot hajtatunk vázában.

Advent eleje: Búzát csíráztatunk.

Adventi koszorú készítünk és a rajta lévő 4 gyertya gyújtása- hozzákapcsolódó énekkel- jelzi a Szenteste közeledtét.

Tél

December 6. Mikulás nap: Miklós Püspök legendája nyomán megérkezik óvodánkba a Mikulás.

December 13. Luca napján jó kívánságok közepette "szalmát szórunk", búzát ültetünk

December 24. Szenteste: Megünnepljük Jézus születését Betlehemezéssel.

December 26-27. János - István köszöntés, regélés a faluban gyűjtött néphagyomány alapján.

Január 6. Vízkereszt. Közösen leszedjük a karácsonyfát énekléssel.

Február 2-3. Gyertyaszentelés – Balázs áldás:

Farsang: farsangi mulatságot szervezünk, Kiske-báb égetés, télűzés

Tavaszi

Március 12: Gergely-járás: A tanítók javára a gyermekek élelmet gyűjtenek.

Március 15. Közös ünnepség megtartása

Március-április: Húsvét: A húsvéti hímes tojás festés és a locsolkodás népi szokásainak felelevenítése.

Március 22. Víz világnapja

Április 22. Föld napja

Május 1. Májusfa állítása az óvoda kertjében.

Május. Gyermeknap: Közös programokat szervezünk a szülőkkel

Május 31. Májusfa kitáncolása.

Május első vasárnapján Anyák napját ünnepelünk az óvodában

Nyár

Június 1. Pünkösöd ünnepe: Néphagyomány szerint Pünkösödölőt járunk

Az óvodai nevelés rendszere

A gyermek egészséges fejlődéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi szem előtt tartva a játék kiemelt

szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki tanév elején.

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenység, mely átszövi az óvodai nevelés rendszerét.

Napirend

A napirend a közösségi élet színtere. A közösségi nevelés a gyerekek életének céltudatos megszervezését igényli. Ezt szolgálja a gyerekek életrendjét, időbeosztását tartalmazó napirend. Járuljon hozzá a gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítsa a gyerekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletnek megfelelő váltakozását.

A napirendben legtöbb időt a gyerekek legfőbb tevékenysége, a játék kapja. A napi gondozási teendők a játék folyamatának csupán bizonyos idejű felfüggesztését jelentik. A gondozási teendők időtartama (mosdóban, öltözőben, udvaron, étkezések és pihenések idején) a gyerekek tempójához, igényeihez igazodik.

A különböző csoportok napirendjét célszerű koordinálnunk, hogy lehetővé tegye a csoportok közötti kölcsönös segítségnyújtás

Szükség van a folyamatosságra, hogy kiküszöböljük a felesleges várakozási időt, a rugalmasságra, hogy a gyermek személyiségfejlődését szolgáló eseményeket be tudjuk illeszteni, és fontos, hogy alkalmazkodjék az évszakokhoz ("Évkör" tevékenység rendszere.)

Időtartam	Tevékenység
7.00-10.30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek-játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek. - mintázás, rajz, kézimunka, - zenei készségek fejlesztése, - környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése, - testápolási tevékenységek, - tízórai, - mese-vers, dramatikus játékok, bábozás
10.30-11.30	JÁTÉK A SZABADBAN Séta Énekes népi játékok az udvaron mozgás, mindennapos testnevelés, futás-edzés
11.30-12.45	EBÉD Testápolási tevékenységek
12.45-14.45	PIHENÉS Alvás mesével, altatóval
14.45-15.30	Testápolási tevékenységek

UZSON NA

15.30-16.30

JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A KERTBEN

- zenés, mozgásos percek,
- játékba integrált tevékenységek,
- rajz, mintázás, kézimunka,
- zenei készségek fejlesztése.

A frontális foglalkoztatás miatt (testnevelés), a játékba integrált mikrocsoportos fejlesztés időtartama csökken.

Hetirend

Az eszköztárat figyelembe véve mi óvónők egymás között megbeszéljük, kinek, melyik nap, melyik kiegészítőkre van szükségünk (testneveléshez tornaszőnyeg, zsámoly, ill. minimat elemek).

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Vers-mese dramatikus játékok Ének-zene	Vers-mese dramatikus játékok Rajz, mintázás kézimunká- zás	Vers-mese dramatikus játékok	Vers-mese dramatikus játékok	Vers-mese dramatikus játékok Mozgás, mozgásos játékok
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok	Környezet megszeret- etése, megismer- tetése	Környezet megszeret- etése, megismer- tetése	Környezet megszeret- etése, megismer- tetése	
Délutáni játékba integrált tanulás	Zenés-mozg ásos percek	Zenés-mozg ásos percek	Zenés-moz gásos percek	Zenés-mozg ásos percek	Zenés-mozg ásos percek

Minden korcsoportnak egyaránt alkalmas.

Nyári élet:

Az évszakokhoz alkalmazkodva több kirándulást szervezünk, még több séta beiktatásával a környezet, a külső világ megismerésére nyílik lehetőség (patakparton szitakötők, békák, réten gólyák, stb.).

A nyári élet lehetőséget ad az egyéni bánásmód jobb megvalósítására, hiszen egy-egy óvónőre átlagban kevesebb gyermek jut, így még többet beszélgethetünk, törődhetünk gyermekeinkkel.

Mivel csoportösszevonással dolgozunk, ez nem okoz törést a gyermekeknek, hisz mindenki ismeri a másikat, a kicsik a nagyobb önállóságra tesznek szert, a nagyobbaktól sokat tanulnak.

A kertben folyamatosan biztosítjuk a folyadékot, a melegben a fák árnyékában hűsölünk.

MELLÉKLETEK

1.melléklet

A hagyományőrző szemléletű tervezés

Az évünk során végigvonuló hagyományőrző *tevékenységrendszer* egyeztetett tervezést kíván, melynek alapja az „Évkör”, ami az éves tervezést áttekinthetővé teszi. Az évszakonkénti lebontás már részletesebb rendszerezést nyújt. (Lásd: Évszak-körök).

A tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását. Az összehangoltság érdekében a kiinduló alapja mind a négy csoportban a következő négy terület.

- Az évről évre visszatérő jeles napok hagyományteremtését az *Ünnepeink rendje* összeállítás segíti, amelyben az előkészületek folyamatát összehangoljuk.
- Az éves műveltséganyagot évszakonkénti bontásban tervezzük. A válogatott, gyűjtött anyagok az évkör néphagyományőrző tevékenységeihez kapcsolódnak. A tevékenységformák tervezését az óvónő módszertani szabadsága határozza meg. A terület hasonló tervezési módon, *kétheti ütemterv* alapján végzi nevelőmunkáját.
- A hagyományőrző, a családokkal együttnevelő folyamat, mely a Szervezeti és Működési Szabályzat mellett, egy a gyerekekre és az óvodai dolgozókra vonatkozó *szabály-és szokásrendszert* állítottunk össze, amely a nevelés folyamatában fogódzót, biztonságot jelentenek számunkra. A szabály-és szokásrend az együttélést segítik elő az életrend elemeinek kölcsönkapcsolatában.

ŐSZI ÉVKÖR Néphagyományőrző tevékenységeink

		Néprajzi ismeretgyűjtés. Az őszi évszak megfigyeléseihez: séták szervezése, eszközök előkészítése, kerti szerszámok, szüretelő edények, ollók, stb.

Óvoda- pedagógus	Tartalmi és Szervezési feladatai	A termékek feldolgozásához hely és eszközök. A népi sportjátékokhoz megfelelő terep. Búcsúra vagy szüreti mulatságra előkészületek. A téli tevékenységhez anyaggyűjtés, tárolás.
Gyermekek a játékban	A külső világ tevékeny megismerése	Séta az óvoda körül az erdőben, a réteken. Tájémegismerő túrák a családokkal. Udvar őszi rendezése, veteményeskerti munkák, betakarítás, komposztálás stb. Közös termésgyűjtések otthon, erdőn, mezőn. Szüret egy családban vagy egy gazdaságban: kukoricatörés, szőlőszüret, dióverés stb. Szüreti felvonulás. Mustkészítés, szüreti bál gyerekeknek, szülőknek. Az összegyűjtött népművészeti eszközök elrendezése. Befőzések, aszalások, rendszeres salátakészítések, stb. Évszakfal, terméssarok, terméstál, élősarok stb.
	Mesélés, verselés	Népi játékos mondókák, ujjasdik, hintáztatók, ringatók, altatók, csüfolók, hangutánzók, kiszámolók, őszi mondogatók, vásárosok stb. Népmesék, láncmesék, évszakhoz kapcsolódó mesék.
	Ének , zene, énekes játék, gyermektánc	Őszi szüretelő játékok, dalok. Zenehallgatáshoz környékbeli népdalok.
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Levélpréselések, ragasztások, nyomatok. Termékek rakosgatása, képkötés, eszközök készítése. Őszi gyümölcsök, termékek mintázása, festése stb. Élményrajzok, festések a szüretéről, búcsúról, más tevékenységről. Népi motívumok rajzolása. Természetes anyagokból játékeszközök készítése: - makk, gesztenye figurák, láncfűzés - kukoricából csuhé-, csutkajátékok, morzsolás - dióhéjból katica, teknős, pengettyű - zöldségből különféle bábok, játékok - tökből lámpás stb.
	Mozgás	Lovacska játékok terméslovakkal, várvédő játékok, küzdőjátékok, labdajátékok, ügyességi játékok. Családos vetélkedők.

TÉLI ÉVKÖR
Néphagyományörző tevékenységeink

		A helyi hagyományok megismerése. A téli évszak megfigyeléseihez: séták szervezése, madáreleség gyűjtés, hólapátolások előkészületei. Anyagok gyűjtése:

óvoda- pedagógus	Tartalmi és szervezési feladatai	rongyok, gyapjú, agyag, szalma, tejfölös poharak, búza, cseresznye vagy meggyfaág stb. Ajándékok készítéséhez anyagok beszerzése. Lucázáshoz eszközök készítése. Mikulás ünnepség szervezése. Népi kismesterségek feltételeinek megteremtése. Például: szövés, agyagozás, stb. Karácsonyi előkészületekhez különböző anyagok beszerzése: adventi koszorúhoz, ünnepi asztalhoz, pásztorjátékhoz, karácsonyfához stb. Munkadélutánok szervezése Karácsony és Farsang előtt. Farsangi díszítéshez, álarcokhoz, jelmezekhez anyagok, kellékek gyűjtése.
Gyermekek a játékban	A külső világ Tevékeny megismerése	Téli séták a környező természetben. Madáretetés az erdőben, parkban, óvoda udvarban. Játék az őszi termésekkel (csuhébabák, állatok). <i>András</i> nap után adventi koszorú készítés. <i>Borbála</i> napon cseresznye vagy meggyfa ág vízbe helyezése. <i>Luca</i> napon lucázás, búzavetés. <i>Karácsonyi</i> előkészületek: mézeskalácssütés, szaloncukorfőzés. Ajándék készítés, karácsonyfa díszítés Madarak karácsonya. <i>Farsangi</i> fánk sütés.
	Mesélés, verselés	Ölbevevős mondókák, lovagoltatók, ujjasdik, időjóslók. Lucázó versek, pásztorjáték, karácsonyi mondókák, újévi mondókák, jókívánságok. Évkörhöz kapcsolódó népmesék.
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	A téli ünnepkörhöz kapcsolódó dalos játékok: <i>Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang</i>, stb. Zenehallgatás a jeles napok dalaiból. Adventi hangverseny. Farsangi mondókázás, óvó nénik tánca.
	Rajzolás, festés, mintázás, Kézimunka	Népi kismesterségek gyakorlása. Agyagozás: figurák, plakettek, díszítések. Fonások, szövések, varrások, rongybabázás, nemezelés. Szalmadíszek, kukoricafüzér készítés, díszítómunkák, ajándékok karácsonyra. Gyertyaöntés. Élményrajzok, festések a jeles napok és a téli örömek emlékeiből. Hó festés. Farsangi álarcok, maszkok készítése.
	Mozgás	Téli játékok: hólapátolás, hó-vár építés, szánkózás, csúszkálás, fakutyázás, stb. Családdal közös szánkótúrák.

TAVASZI ÉVKÖR
Néphagyományörző tevékenységeink

		A tágabb környezet hagyományával való ismerkedés. A tavaszi évszak megfigyeléseihez: séták szervezése, szántóföldek,

óvoda-pedagógus	Tartalmi és szervezési feladatai	parasztházak megtekintése. A tavaszi hajtásokhoz a feltételek megteremtése, kerti munkák megkezdése. Népi motívumok gyűjtése. Anyagok gyűjtése: tejfölös poharak, rongyok, magok, stb. Húsvéti előkészületekhez: tojás, méhviasz, hagymahéj, zöld levelek gyűjtése, írka előkészítése. Locsolkodáshoz eszközök, komatálazáshoz ajándék készítése. Majális szervezéséhez: szalagok, botok, lombos ág. Pünkösödüléshez eszközök gyűjtése. Gyermeknap előkészületek.
Gyermek a játékban	A külső világ Tevékeny megismerése	Túrázás, „határjárás” a közvetlen környezetben. Veteményezés, kerti munkák, palánták kiültetése. Élősarokban: hajtások, rügyeztetések, ültetések. Szántóföldi munkálatok megtekintése. Növényekből játékkészítés: fűzfából, bodzából. Fa-, virágültetés a <i>Föld napján</i>. Tájházak, múzeumok, népi kismesterek látogatása. Húsvéti előkészületek, nagytakarítás, locsolkodás. Komatálazáshoz pogácsa vagy kalács sütés. Májusfa állítás az udvaron, majd kitáncolás. Pünkösödüléshez játékeszközök készítése, közös játék. Játszódelutánok gyerekekkel szülőkkel.
	Mesélés, verselés	Tavaszköszöntő, tavaszhívogató mondókák, találós kérdések. Húsvéti mondókák, locsolkodó rigmusok stb. Mozgásos játékokat kísérő különböző mondókák. Évszakhoz kapcsolódó mesék.
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Tavaszi „játások”, dalos játékok: zöldágjárók, tekeredők, fogyógyarapodók, szerepcserélők, párváltók. Komatálazó dalok, tavaszköszöntő majális. Pünkösödülő játékok. Zenehallgatáshoz, az ünnepkörhöz tartozó helyi népdalok.
	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Díszítő munkák: virágosok, vágások, agyagozás, festés. Tojás díszítés: méhviaszzal, festéssel, karcollással. Batikolás levél, fűszál, stb. rátéttel. Festés hagymahéj forrázatban. Élményrajzok az ünnepkörhöz kapcsolódóan. Májusfa, májusi koszorú készítése. Tavaszi színek felhasználása. Papírsárkány készítés, díszítés. Természetes anyagokból: rongybaba készítés, szövések, nemezélés, agyagozás, gyékényezés.
	Mozgás	Híntajátékok, labdajátékok, sörgések, fogócskák, bújócskák. Mozgások térbeli alapformák létrehozásával. Gyermeknap vetélkedőjátékok, népi játékok gyerekekkel, szülőkkel. Sárkányeregetés. Kirándulások, vetélkedők a családokkal.

NYÁRI ÉVKÖR
Néphagyományörző tevékenységeink

		A gyakorlati tapasztalatok elemzése, értékelése, feladatok.

óvoda-pedagógus	Tartalmi és szervezési feladatai	A nyári évszak megfigyeléseihez: séták, tájmegismerő kirándulások és gyűjtő utak előkészítése. A népi kismesterségek gyakorlásához eszközök beszerzése: agyag, gyapjúfonalak, madzagszövő, udvari „szövőszék” stb. A mozgásos népi sportjátékokhoz hely és eszközök biztosítása. Lakodalmas játékokhoz eszközök kellékek gyűjtése. Összegyűjtött növények raktározásának előkészítése.
Gyermek a játékban	A külső világ tevékeny megismerése	Séták erdőben, mezőn, távolabbi tájakon, túranapok. Tájmegismerő kirándulásokon a népi kismesterek munkájának megtekintése, családok bevonásával. Aratásnál kalászgűjtés, búzakoszorú készítése, kenyérsütés a kenyér ünnepére. Nyári termések gyűjtése, aszalás, befőzés, savanyítás, lekvár főzés. Növényekből játékkészítés, ismerkedés a vizinövényekből készült játékeszközökkel. Gyógynövénygyűjtés.
	Mesélés, verselés	Névcsőfólok, lakodalmas csujjogatók, főzőcskézők, állatokat idézők, kiolvasók. A természet jelenségeiről szóló mondókák. Az évkörhöz kapcsolódó népmesék.
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Tavaszi „játzó” dalos játékok felelevenítése, játszása. Lakodalmas játékdalok, leányjátékok. Környékbeli népdalok énekelgetése.
	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Az évközben alkalmazott technikák és a különböző manuális tevékenységek gyakorlása. Nyári színek alkalmazása. Népi kismesterségek gyakorlása a szabadban és a természetben: - fonások, varrások, szövések - nemezelés, rongybabázás, agyagozás, stb. Sárkánykészítés.
	Mozgás	Ügyességi népi sportjátékok, küzdőjátékok. Sárkányeregetés. Futások, akadályok, kerülgetések. Kötélhúzás, karikajátékok. Vízhez szoktatás játéka. Nyári túrák.

2.melléklet

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A testi fejlődés jellemzői

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hétéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak a testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelki fejlődés jellemzői

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódnak. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) a lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartalma; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, megjelenik a tanulás alapját képző szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat; végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését; feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

3.melléklet

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Bútorzat:

- egyszínű szőnyegek
- polcok (5-6 db mozgatható, kétoldalról nyitott)
- könyvespolcok (tároló)
- műanyag medence (homok, víz asztal)
- gyerek méretű asztalok és székek
- felnőtt szék
- a mozgásfejlesztéshez tornaszerek, kéziszer

Építő- barkácsközpont:

- egy komplett építőkocka készlet kemény fából -nagyobb méretűek-: 300-400 db (10-15 gyerek számára)
- üreges építőkockák (variálhatóság)
- szőnyeg -egyszínű, szorosan szőtt
- emberek –egy teljes családi szett (felnöttek, gyermekfigurák)
- állatok (farm és/vagy állatkerti állatok)
- közlekedési kellékek
- kis és nagy autók, kamionok, tűzoltó autók, vonatok, buszok, repülők
- babaház, sátor
- ágyak, székek, asztalok (legalább 2 mindegyikből)
- dekorációs eszközök
- színes építőkockák
- választható kiegészítők, anyagdarabkák, pálcikák, gombok, szétszedhető órák, zsebrádiók, anyagcsavarok, csőszerelvények, szerelőkulcsok, fa és textilhulladékok

Családi központ:

- asztal és négy szék
- babaágy
- tűzhely
- mosogató
- babák (rongyból, saját készítésű, különböző életkorú)
- babruhák és takarók
- edények
- seprű, felmosó rongy
- tükör
- evőeszközök
- könyvek, folyóiratok
- telefon
- táskák
- eszközök a különböző szerepjátékokhoz (fodrász, zöldséges, stb.), (kész és félkész eszközök, a gyermekek által készített kiegészítő eszközök)

Manipulációs központ:

- kirakós (fa, gumidarabkák, kartonpapír, stb.)
- lego
- társasjátékok
- gyöngy és gyöngyfűzéshez
- játéktáblák
- színes mérőkockák
- egyszerű játékok (memory, színes kirakósok, stb.)
- tárgyak szagláshoz, ízleléshez (fahéj, hagyma, kávé, citrom, narancs, szerecsendió)
- tárgyak tapintáshoz, osztályozáshoz (kagylók, kövek, kavicsok, magok, mogyoró, levelek)
- gyűjthető dolgok (gombok, kupakok, kulcsok, kagylók)
- autópálya-terepasztal
- építőkockák (asztali)

Művészeti-vizuális központ:

- festőállvány
- temperafesték (alapszínek: piros, kék, sárga, fehér és fekete)
- ecsetek
- papír: újságpapír, rajzpapír, színes papír
- ragasztó
- fehér és színes kréták
- zsírkréta
- vízálló festék
- olló (az életkori sajátosságoknak megfelelően) bal- és jobbkezes gyerekeknek
- fonal (színes, illetve különböző vastagságú)
- agyag, gyurma
- rongyok
- rajztáblák
- lyukasztó
- tűzőgép
- anyagok kollázs készítéséhez
- takarításhoz eszközök (szivacs, vödör, szappan)
- az évszaknak megfelelő természetes anyagok (csutka, termések, nád, szalma ...),
- műanyag asztalterítők

Irodalmi központ:

- hintaszék, matracok és/vagy párnák
- könyvespolc könyvekkel olyan magasságban, ahol a gyerekek elérhetik
- könyvek: az érzelmekről (barátság, önzetlenség, segítőkészség, ...)
- családról és a barátokról, a mindennapi élet kihívásairól, a tudományról és a természetről, a szórakozásról és a fantáziáról
- bábok
- filctábla képekben elbeszélt történetekkel
- tollak, zsírkréta, kréták, filctoll
- papírok
- ollók, ragasztók, lyukasztó, tűzőgép
- munkaasztal

Barkácsolás:

- munkapad
- valódi eszközök (kalapács, fűrész, satu, véső, csavarhúzó, fűrő, fogó)
- puha, illetve kemény fa
- faragasztó

Zenesarok:

- magnó, CD- DVD lejátszó
- otthon elkészített hangszerek (dobok)
- sálak, szalagok, léggömbök
- népzenei albumok, lemezek
- klasszikus zenealbumok
- műsoros kazetták
- hangszerek különböző anyagokból (közös készített eszközök)

Főzősarok –konyha:

- mérőedények
- fakanalak
- tölcsér
- szűrő
- személtapát
- kancsó
- sodrófa
- daráló
- merőkanál, stb.

Természet-tudományos központ:

- nagyítók
- földgömb, térkép (város, ország)
- metszetek (fák, virágok, stb.)
- fotók
- lexikonok
- saját készítésű képeskönyvek
- gyűjtemények
- kísérlethez szükséges edények, üvegcsék
- tárolásra alkalmas kisméretű befőttesüvegek
- tablók aktuális képekkel
- tematikus tablók (tűzről, vízről, levegőről)

Udvari környezet:

- mászóakák
- talicskák
- labdák különböző méretben
- homokozó lapátokkal, vödörrel, műanyag formákkal
- nagy dobozok
- karikák
- és az elmélyültebb tevékenységekhez szükséges tárolók, asztalok, padok, egyéb eszközök
- az udvar tematikus felosztása alapján, a szabadban szervezhető tevékenységek egyéb feltételei:
- fedett szín (családi játékhoz, kézműves tevékenységekhez)

- barkácsműhely
- kerti szerszámok tárolója
- szerepjátékokra alkalmas faépítmények
- a zöldövezet kellékei: telepített fák, növények, gyümölcsfák, virágos övezet évelő és egynyári virágokkal
- az egyéni és csapatjátékokat biztosító, mozgásfejlesztő eszközök, kellékek

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot készítette: az intézmény vezetője a nevelőtestület egyetértésével.

Miskolc, 2018. 08.15.

.....
a nevelőtestület nevében
aláírás

A szülői képviselő, a KINCS-Ő Hagyományőrző Magán Óvoda Pedagógiai programjával kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Miskolc, 2018. 08.15.

.....
Szülői Szervezet elnöke
aláírás

Az óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület képviselőjében döntési hatáskörében, jóváhagyta az intézmény vezetője.

Miskolc, 2018. 08.15.

Ph.

.....
Varga Sándorné
óvodavezető

*KINCS-Ő Hagyományőrző Magánóvoda
Pedagógiai Programja*
